Službeni glasnik Grada Sinja

Godina XXVIII	Sinj, 14. prosinca 2021.	Broj 10/21

I GRADONAČELNIK

1. *Odluka o donošenju Provedbenog programa Grada Sinja za razdoblje 2021.-2025. godine..... 2*

Izdaje: Grad Sinj; Za uredništvo: Mirela Perković, v.d. predstojnica Ureda Grada,
Sinj, Dragašev prolaz 24, tel: 021/708-603, fax: 021/826-591
List izlazi po potrebi.

I GRADONAČELNIK

*Na temelju članka 26. stavka 3. Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 123/17) i 52. Statuta Grada Sinja („Službeni glasnik Grad Sinja" broj 2/21) Gradonačelnik Grada Sinja dana **14.12.2021.g**. donosi*

ODLUKU
o donošenju Provedbenog programa Grada Sinja za razdoblje 2021.-2025. godine

Članak 1.

Ovom Odlukom donosi se Provedbeni program Grada Sinja za razdoblje 2021.- 2025. godine.

Članak 2.

Provedbeni programa iz članka 1. ove Odluke nalazi se u prilogu ove Odluke i čini njezin sastavni dio.
Provedbeni program s prilozima revidirat će se prema potrebi na godišnjoj razini, krajem svake kalendarske godine, a najkasnije do 30. prosinca tekuće godine.

Članak 3.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja i objavit će se u „Službenom glasniku Grada Sinja".

KLASA: 030-08/21-01/21
URBROJ: 2175/01-03-21-10

GRADONAČELNIK:
Miro Bulj, v.r.

PRILOG ODLUKE O DONOŠENJU PROVEDBENOG PROGRAMA GRADA SINJA ZA RAZDOBLJE 2021.-2025. GODINE - PROVEDBENI PROGRAM GRADA SINJA

UVODNA RIJEČ GRADONAČELNIKA

Provedbeni program Grada Sinja za razdoblje 2021.-2025. strateški je dokument koji se, sukladno zakonskim obvezama, donosi za vrijeme trajanja mandata gradonačelnika.

Grad Sinj strateški i nadasve planski promišlja o svom razvoju i rastu. Dokument koji je pred Vama predstavlja pregled aktualnog stanja te najznačajnijih planova, programa i projekata koji će biti temelj razvoja našega Grada u narednim godinama.

Aktualni trendovi variraju, dio pokazatelja oslanja se na procjene i projekcije državnih institucija, a kao takvi pružaju solidan temelj za izradu cjelovitog plana.

Provedbenim programom smo obuhvatili veliku većinu rada i djelovanja Grada, Gradskih institucija, ustanova i tvrtki, te udruga civilnog društva, a sve s ciljem unapređenja kvalitete života u našem Gradu.

Ovaj provedbeni program treba potaknuti i druge dionike u našem gradu da se aktivnije uključe i definiraju svoje planove i usklade ih s provedbenim programom kako bi što ranije i zajednički dolazili do zadanih ciljeva.

Cilj nam je realizirati što više planiranih projekata i programa, što će u značajnoj mjeri ovisiti i o dostupnim izvorima financiranja, u prvom redu, EU Fondova. Siguran sam kako će provedba ovog provedbenog programa podići kvalitetu života svih stanovnika Grada Sinja i omogućiti brzi rast i razvoj.

Provedbeni program razvoja Grada Sinja za razdoblje 2021.-2025. godine usklađen je sa NRS 2030, a sve u skladu s ciljevima nove regionalne i kohezijske politike Europske unije za razdoblje 2021.-2027., a to su: Pametnija Europa (Smarter Europe), Zelena Europa bez

ugljika (Greener, Lowcarbon Europe), Povezanija Europa (More Connected Europe), Socijalnija Europa (More Social Europe) i Europa bliža građanima (Europe Closer to Citizens).

Grad Sinj ima potencijal koji mora iskoristiti, a ovaj dokument je temelj i jedan od bitnih uvjeta prilikom prijave na natječaje za dodjelu sredstava, stoga je potreba za donošenjem ovog dokumenta itekako važna.

Provedbeni program Grada Sinja stalno i iznova ću preispitivati i nadopunjavati te ga prema potrebama prilagođavati novonastalim okolnostima.

Miro Bulj

Gradonačelnik Grada Sinja

1. UVOD

Grad Sinj smješten je uz rub Sinjskog polja, između Dinare i Svilaje na sjeveru te Kamešnice na sjeveroistoku. Administrativno grad pripada Splitsko-dalmatinskoj županiji te zauzima površinu od 194,27 km2 (Grad Sinj, 2015b).

Provedbeni program Grada Sinja strateški je dokument kojim se opisuje i osigurava provedba posebnih ciljeva utvrđenih u planu razvoja Grada te služi kao poveznica s odgovarajućim stavkama u proračunu Grada Sinja. U nastavku je sažeto opisana analiza prostora Grada Sinja te je dan strateški okvir razvoja Grada Sinja s financijskim okvirom za razdoblje do 2025. g.

1.1 Djelokrug JLS

Samoupravni djelokrug Grada određen je statutom Grada Sinja (2/21). Kao jedinica lokalne samouprave, Grad Sinj samostalan je u odlučivanju u svom samoupravnom djelokrugu, te obavlja poslove lokalnog značenja kojima se ostvaruju potrebe građana. Poslovi se osobito odnose na: uređenje naselja i stanovanje; prostorno i urbanističko planiranje; komunalno gospodarstvo; brigu o djeci; socijalnu skrb; primarnu zdravstvenu zaštitu; odgoj i osnovno obrazovanje; kulturu, tjelesnu kulturu i šport, zaštitu potrošača, zaštitu i unaprjeđenje prirodnog okoliša, protupožarnu i civilnu zaštitu, promet na svom području te na ostale poslove sukladno posebnim zakonima. Od siječnja 2022. g., ustrojstvo Grada biti će uređeno Odlukom o ustrojstvu i djelokrugu gradske uprave Grada Sinja (2021) te se strukturira na upravna tijela i unutarnju reviziju. Upravna tijela Grada Sinja od siječnja 2022. g. biti će:

- *Ured Grada*
- *Upravni odjel za financije*
- *Upravni odjel za komunalni sustav*
- *Upravni odjel za gospodarski razvoj, fondove Europske unije i javnu nabavu*
- *Upravni odjel za imovinu i prostorno uređenje*

Ured Grada obavljat će stručne, protokolarne, savjetodavne, opće i administrativne poslove te poslove vezane uz izradu prijedloga programa, drugih akata i za kontinuirano praćenje stanja u kulturi, odgoju i obrazovanju, sportu i socijalnoj skrbi. Upravni odjel za komunalni sustav biti će nadležan za obavljanje stručnih, pravnih, ekonomskih, administrativnih i drugih poslova vezanih za komunalni sustav i promet. U Upravnom odjelu za gospodarski razvoj, fondove Europske unije i javnu nabavu obavljat će se stručni, pravni, ekonomski, administrativni i drugi poslovi vezani za gospodarstvo, fondove Europske unije i javnu nabavu, dok će se u Upravnom odjelu za imovinu i prostorno uređenje obavljati stručni, pravni, administrativni i drugi poslovi vezani za imovinu i prostorno uređenje, a neki od njih se odnose na poslove izrade i ažuriranja registra nekretnina, vođenje evidencije poslovnih prostora, praćenje stanja u prostoru, praćenje i analiziranje stanja u području zaštite okoliša i dr. Upravni odjel za financije zadužen je za upravne, stručne, materijalno-financijske, računovodstvene i druge poslove, a neki od njih se odnose na planiranje i izradu proračuna i ostalih poslova vezanih uz proračun, sastavljanje financijskih izvještaja, obračun i isplatu plaća, i dr. slični poslovi vezani uz područje djelokruga UO-a.

1.2 Vizija i misija JLS

Grad Sinj kao središte suvremene gospodarske, kulturne i društvene transformacije Dalmatinske zagore!

Demografski pokazatelji Grada Sinja još uvijek su pozitivniji od onih u okolnom prostoru zbog čega Sinj može biti kotač promjena u svom širem prostoru. Efikasnim mjerama u društvenom i gospodarskom sektoru, u svrhu zadovoljavanja potreba društva, Sinj ima mogućnosti dodatno učvrstiti i unaprijediti svoju poziciju najjačeg središta u Dalmatinskoj zagori. Kontinuiranim poticanjem razvoja poduzetništva i poduzetničke infrastrukture uz koju će stanovništvo Grada imati priliku na edukaciju, potaknuti će otvaranje novih, lokalnih, poduzeća i nova radna mjesta, Grad će tako postati funkcionalni centar koji će privući mlade, poduzetničke ideje, socijalne inovacije, itd. Kako bi se zadovoljile potrebe stanovništva, posebna pažnja posvećena je razvoju društvene infrastrukture (razvoj i unaprjeđenje obrazovnih institucija, razvoj i unaprjeđenje kulturnih i sportskih sadržaja i sl.). Od iznimne važnosti za Grad Sinj je sektor turizma koji je prepoznat i izvan Republike Hrvatske. Daljnjom valorizacijom postojećih manifestacija i udruživanjem poljoprivrede i turizma, Sinj neće više biti samo izletnička destinacija tijekom najvažnijih manifestacija, već će se turisti dulje zadržavati na prostoru Grada.

1.3 Metodologija provedbenog programa

Prema Zakonu o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (NN 123/17) i Uredbi o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja od nacionalnog značaka i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 89/18) donesena je obveza izrade provedbenih programa jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Provedbeni program kratkoročni je akt strateškog planiranja za područje jedinice lokalne samouprave kojim se opisuje i osigurava provedba posebnih ciljeva utvrđenih u planu razvoja JLS koji su povezani s odgovarajućim stavkama u proračunu. Provedbeni program vezan je uz mandat čelnika, stoga se izrađuje jednom za cijelo mandatno razdoblje, pri čemu je dozvoljena mogućnost ažuriranja na godišnjoj razini ili prema potrebi. Program je usklađen sa strateškim okvirom hijerarhijski viših akata, odnosno s Nacionalnom razvojnom strategijom Republike Hrvatske do 2030. godine te će nakon donošenja istog, biti usklađen s Planom razvoja Splitsko-dalmatinske županije za razdoblje 2021.-2027.

Prvi metodološki korak u procesu izraze Provedbenog programa Grada Sinja bio je izrada analize stanja kako bi se dobio uvid o potrebama Grada. Analiza daje uvid u stanje i trendove na prostoru Grada Sinja obuhvaćajući društvo, gospodarstvo i stanje u prostoru/okolišu te identificira probleme koje je potrebno adresirati kako bi se omogućio teritorijalno ujednačen, održiv i strateški usmjeren razvoj Grada. Analiza stanja temelji se na analizi kvalitativnih i kvantitativnih podataka prikupljenih iz različitih pouzdanih izvora podataka. Prikupljeni podatci obrađeni su statističkim i GIS metodama te metodama kartografske vizualizacije.

Na temelju analize stanja izrađena je analiza prednosti, slabosti, prilika i prijetnji – SWOT analiza. Slabosti i prijetnje analizirane su zbog potrebe definiranja razvojnih potreba, dok prednosti i prilike analizirane s ciljem definiranja razvojnih potencijala.

Analiza stanja te na njoj temeljena SWOT analiza temeljna su osnova za izradu strateškog okvira. Osnovni koraci u procesu izrade strateškog okvira su definiranje vizije te definiranje razvojnih prioriteta, mjera i aktivnosti. Definiranje prioriteta usklađuje se s definiranom vizijom Grada Sinja. Prioriteti su definirani tako da svojim ukupnim djelovanjem ostvare međusektorsku suradnju temeljenu na održivom razvoju te u konačnici da dovedu do ostvarenja predstavljene vizije razvoja Grada Sinja. Nakon definiranja razvojnih prioriteta uspostavljaju se mjere i aktivnosti. Prioriteti su definirani tako da budu mjerljivi, ostvarivi, određeni rokom ostvarenja, međusobno

usklađeni, sveobuhvatni i usklađeni s prioritetima postavljenim u strateškoplanskim dokumentima na drugim upravno-administrativnim razinama. Kako bi se postigla mjerljivost prioriteta, važno je odrediti kvantitativne pokazatelje rezultata na temelju kojih je moguće pratiti proces provedbe prioriteta te odrediti uspješnost prioriteta. Razvojne prioritete potrebno je dalje konkretizirati i razraditi stvarajući razgranatu mrežu predviđenih razvojnih mjera i aktivnosti, odnosno projekata. Na kraju provedbenog plana izrađuje se indikativni financijski okvir za provedbu mjera i aktivnosti koji predstavlja stratešku podlogu za uspostavu proračuna Grada te okvir za praćenje i izvještavanje.

Rokovi i postupci praćenja i izvještavanja o provedbi akata strateškog propisani su Pravilnikom o rokovima i postupcima praćenja i izvještavanja o provedbi akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave NN 6/19). Za potrebe praćenja napretka u provedbi mjera i ostvarivanju povezanih pokazatelja rezultata nositelji izrade provedbenog programa izvještavaju izvršno tijelo dva puta godišnje (polugodišnje izvješće i godišnje izvješće o provedbi provedbenog programa).

Za potrebe prilagodbe promjenama u prioritetnim javnim politikama, fiskalnom okruženju te drugim nepredviđenim okolnostima, provedbeni program je moguće ažurirati jednom godišnje, odnosno prema utvrđenoj potrebi.

2. IZAZOVI I RAZVOJNE POTREBE

2.1 Analitički pregled stanja

2.1.1 Demografski aspekt

Prema podacima posljednjeg Popisa stanovništva na području Grada Sinja 2011. g. živjelo je 24.826 stanovnika (49,6% muškaraca i 50,4% žena) što je 5,46% stanovništva Splitsko-dalmatinske županije (Popis stanovništva 2011). Većina stanovništva okupljena je u središnjem dijelu Grada Sinja, točnije u naseljima Sinj, Glavice, Brnaze i Turjaci dok je u rubnim naseljima broj stanovnika manji. Takva raspodjela stanovništva rezultat je morfologije reljefa i okupljanja stanovništva oko središta JLS.

Kako DZS redovno radi procjene stanovništva može se promatrati kretanje broja stanovnika). Uspoređujući procijenjeni broj stanovnika 2019. g. s brojem stanovnika iz posljednjeg Popisa, primjećuje se pad broja stanovnika, odnosno depopulacija prostora, iako se prema procjenama u 2019. g. bilježi porast broja stanovnika u odnosu na 2018. g. Razlog porasta stanovništva je prostorno kretanje stanovništva. Naime, u 2019. g. na prostor Grada Sinja doselilo je 420 osoba, dok je odselila 301 osoba što čini migracijski saldo pozitivnim. To je ujedno i prva godina nakon posljednjeg Popisa stanovništva, kad je bilo više doseljenih od odseljenih stanovnika s prostora Grada.

Analizom prirodnog kretanja stanovništva vidljivo je da je u razdoblju 2016.-2019 g. broj umrlih bio nešto veći od broja rođenih, izuzev 2018. g. kad se rodilo više osoba nego što je umrlo, što je rijetkost za prostor Dalmatinske Zagore. U prosjeku se u promatranom razdoblju, godišnje, na prostoru Grada, rodilo 234 djece, dok je prosječan broj umrlih iznosio 245, što rezultira vrlo blagim prirodnim padom broja stanovnika. U dobnoj strukturi prevladava zrelo stanovništvo. Uspoređujući mlado (0-19) i staro (60+) stanovništvo 2011. godine, prevladava mlado (mladih je 6.239, a starih je 4.847). Koeficijent starosti za prostor Grada Sinja 2011. godine iznosio je 19,5 što pokazuje da je stanovništvo Grada zašlo u proces starenja, no još uvijek je on manji negoli je to slučaj na nacionalnoj razini, gdje je koeficijent starosti za 2011. g. iznosio 24,1. Iako je trenutno dobno-spolna struktura Grada Sinja povoljnija negoli u ostatku Hrvatske, nastavkom trenda prirodnog pada broja stanovnika, u budućnosti će se slika dobne strukture stanovništva promijeniti, a koeficijent starosti će i dalje rasti.

U Gradu Sinju prepoznata je važnost poticanja demografskog razvoja što se vidi u sredstvima koja na godišnjoj razini izdvajaju kroz određene demografske mjere, a koja su u razdoblju 2016.-2021. u skoro svim područjima

sufinanciranja rasla. Kako bi poboljšao demografsku sliku JLS, Grad provodi sljedeće demografske mjere (Grad Sinj, 2020a):

- *Potpore za novorođenu djecu*
  - *Grad Sinj je u svom proračunu za 2021. g. osigurao 3.200.000,00 kn*
  - *Roditelji koji imaju prebivalište na području Grada mogu ostvariti jednokratnu novčanu pomoć za novorođeno dijete (zahtjev se mora podnijeti do navršenih 6 mjeseci života djeteta). Iznos naknade za prvo novorođeno dijete iznosi 8.000,00 kn, za drugo 12.000,00 kn te za treće i svako slijedeće dijete 25.000,00 kn.*
  - *U 2020. g. grad je isplatio 258 potpora za novorođenčad (Grad Sinj, 2021i)*
- *Subvencije za vrtić*
  - *Grad Sinj subvencionira gradske i privatne vrtiće na prostoru Grada pri čemu je u proračunu za potrebe rada gradskog vrtića osigurano 10.960.000,00 kn, dok je za sufinanciranje boravka u privatnim vrtićima izdvojeno 2.540.000,00 kn*
  - *Korisnici subvencija za drugo dijete upisano u vrtić plaćaju 50% od ukupne cijene programa, a za treće i svako slijedeće upisano dijete oslobođeni su plaćanja.*
  - *Grad Sinj je u 2020. g. brojio 159 korisnika potpora za vrtiće (Grad Sinj, 2021i).*
- *Isplata novčane pomoći roditeljima djece koja nisu ostvarila pravo na upis u dječje vrtiće, a nisu mogli biti upisani zbog popunjenosti kapaciteta*
  - *Grad Sinj isplaćuje novčanu naknadu za pedagošku godinu 2021./2022. u iznosu od 1.000,00 kn mjesečno po djetetu*
- *Sufinanciranje školskih potrepština*
  - *Grad Sinj svake godine sufinancira nabavku knjiga obiteljima lošijeg imovinskog statusa, a od 2019. g. Grad kupuje radne bilježnice za svu djecu u osnovnoškolskom obrazovanju. Za 2021. g. je za kupnju radnih bilježnica u proračunu osigurano 800.000,00 kn.*
- *Sufinanciranje prijevoza učenika i studenata*
  - *U proračunu Grada za 2021. g. osigurano je 1.800.000,00 kn*
- *Stipendiranje učenika i studenata*
  - *Grad je namijenio 2.500.000,00 kn za stipendiranje učenika i studenata koji imaju prebivalište na području Grada.*
- *Program „Ostani tu“*
  - *Program mjera koji se provodi s ciljem stvaranja što boljih uvjeta stanovanja za mlade obitelji*
  - *U proračunu za 2021. g. za Program „Ostani tu“ namijenjeno je 1.300.000,00 kn.*
  - *Program uključuje aktivnosti sufinanciranja troškova ishođenja akata o građenju, sufinanciranje troškova kupnje građevinskog zemljišta, sufinanciranje kupnje stambenog objekta – prve nekretnine te sufinanciranje troškova priključka na komunalnu infrastrukturu.*

Na temelju analize demografije može se zaključiti da je prostor Grada Sinja poput otoka na prostoru Dalmatinske Zagore sa trenutno pozitivnijim demografskim pokazateljima nego što je to slučaj u njegovoj okolini. Tome zasigurno doprinosi set demografskih mjera koje provodi Grad Sinj, a koje privlače stanovništvo na prostor Grada.

2.1.2 Društveni aspekt

U ovom poglavlju dani je sažeti prikaz strukture i proračunska ulaganja Grada u školstvo, zdravstvo, socijalnu skrb, kulturu i sport.

2.1.2.1 Odgoj i obrazovanje

U Gradu Sinju djeluju tri dječja vrtića, četiri osnovne škole s deset područnih odjeljenja, osnovna glazbena škola, četiri srednje škole i dvije ustanove za obrazovanje odraslih (Grad Sinj, 2021b). Kako su pod nadležnošću Grada samo ustanove za predškolsko obrazovanje, u ovom poglavlju stavljen je naglasak na njih.

Grad Sinj osnivač je dječjeg vrtića Bili Cvitak koji je podijeljen u sedam objekata (Bili Cvitak, Maslačak, Cvrčak, Alkarić, Vrapčić, Potočnica i Ljiljan). To je ujedno i najveća predškolska ustanova na području Grada. U pet prostorno razmještenih objekata, godišnje upisuje 700-800 djece raspoređenih u 28 odgojnih skupina kroz šest programa (redovni 10-satni program, redovni 8-satni program, redovni 5-6 satni program, kraći poslijepodnevni 4-5 satni program, program predškole i kraći specijalizirani programi) (DV Bili Cvitak, 2020). Uz gradski vrtić, na području Grada djeluje i jedan privatni vrtić (DV Čarobni pianino) i jedan vjerski vrtić (DV Blagovijest čiji je osnivač Družba sestara milosrdnica svetoga Vinka Paulskoga) (DV Blagovijest, 2021). Čarobni pianino u promatranom razdoblju upisivao je 146-160 djece godišnje u osam skupina kroz cjelodnevne, poludnevne ili kraće programe. DV Blagovijest najmanji je vrtić. U razdoblju 2017.-2020. g. brojio je 46 djece u jednoj pedagoškoj godini koja su bila podijeljena u dvije skupine (mlađa – 3-5 g., starija – 5-7 g.).

Zbog nedostatka kapaciteta u gradskom vrtiću, roditelji su primorani djecu upisivati u privatni ili vjerski vrtić zbog čega je, kako bi se financijski rasteretilo roditelje, 2014. g. donesena, a 2018. nadopunjena odluka o sufinanciranju privatnih vrtića od strane Grada. Planira se kako će roditelj za dijete koje se nakon provedenog upisa nije uspjelo upisati u Gradski vrtić, zbog popunjenosti kapaciteta, imati pravo na sufinanciranje privatnog ili vjerskog vrtića u iznosu od 1.000,00 kn po djetetu.

Prema podacima DZS-a (2021), u 2019./2020. g. vrtiće na prostoru Grada Sinja pohađalo je 777 djece što je 70-ak djece više nego prethodne godine. U 2021. g. na listi čekanja u DV Bili Cvitak bilo je 70 djece (DV Bili Cvitak, 2021). Analizom dostupnih podataka evidentiran je nedostatak kapaciteta u predškolskim ustanovama s obzirom kako svake godine postoji lista čekanja, zbog čega je počela priprema za proširenje kapaciteta, što je potrebno poduprijeti i kroz provedbeni program.

U proračunu Grada Sinja 2021. g. za potrebe predškolskog odgoja izdvojeno je 13.500.000,00 kn (Grad Sinj, 2020a). Kroz godine taj iznos se povećavao čime se zaključuje da Grad Sinj kontinuirano ulaže u napredak predškolskog obrazovanja. Prema projekcijama za 2022. i 2023. g. predviđeno je manje smanjenje dijela proračuna namijenjenog za predškolski odgoj.

U Gradu Sinju djeluju četiri osnovne škole (OŠ Fra Pavla Vučkovića, OŠ Ivana Lovrića, OŠ Marka Marulića i OŠ Ivana Mažuranića) i deset područnih škola. Prema podatcima osnovnih škola broj učenika u školama se u razdoblju 2016.-2020. blago smanjivao što je u skladu s kretanjem broja stanovnika u Gradu Sinju. Matične škole su u pravilu bolje opremljene nego li je to slučaj u područnim školama. Nastava je organizirana u jednoj smjeni izuzev OŠ Fra Pavla Vučkovića (zbog dijeljenja prostora s Franjevačkom klasičnom gimnazijom nemoguće organizirati jednosmjensku nastavu) i Područne škole Čitluk (škola ima samo dvije učionice zbog čega je nemoguće nastavu održavati u jednoj smjeni). Opremljenost škola informatičkom opremom zadovoljava potrebe provođenja „Škole za život“. Od infrastrukturnih projekata najvažnija potreba je za ograđivanjem igrališta u Područnoj školi Karakašica i Područnoj školi Čitluk (OŠ Marka Marulića, 2020) i dograđivanje zgrada kako bi se svim učenicima na području Grada omogućila jednosmjenska nastava. U 2020. g. Grad je dodijelio 2.146 potpora u školstvu (Grad Sinj, 2021i). Za Grad Sinj definirana su određena deficitarna zanimanja (autoelektričar, automehaničar, elektroinstalater, elektromehaničar, instalater grijanja i klimatizacije, kozmetičar, stolar, vodoinstalater, medicinski tehničar opće njege, turističko-hotelijerski komercijalist, strojarski računalni tehničar) zbog čega je potrebno u

narednom razdoblju stipendirati nabrojana zanimanja.

Na prostoru Grada Sinja postoje dvije ustanove za obrazovanje odraslih osoba – Pučko otvoreno učilište Sinj i Centar za obrazovanje odraslih Semafor. U sklopu tih dviju ustanova provodi se širok spektar programa koji se upisuju u radnu knjižicu. Prema podatcima Grada Sinja (2021. g.) u razdoblju 2016.-2020. g. nije bilo zabilježenih odraslih polaznika.

Analizom proračunskih sredstava kroz prethodno razdoblje, utvrđeno je znatno povećanje sredstava uloženih u sektor školstva čime se poboljšavaju uvjeti u školama na području Grada, ali se i financijski dodatno rasterećuje roditelje kupujući školski materijal za svako dijete u osnovnoj školi i stipendirajući potrebite i nadarene učenike. U 2021. g. za potrebe školstva u proračunu je izdvojeno 5.870.000,00 kn što je nešto više od 6% ukupnog proračuna grada (Grad Sinj, 2020a). Kako su detaljniji podaci o broju stipendista ili dosad provedenim projektima zadnje dostupni za 2020. g., analizirani su ti podaci. Grad Sinj je u 2020. g. potpisao ugovor o stipendiranju s 250 studenata kojima je isplaćena potpora od 700,00 kn mjesečno za 10 mjeseci (Grad Sinj, 2021e). Kako su državne stipendije povoljnije, dio studenata je odustao od gradske stipendije, pa je tako na stipendije u 2020. g. utrošeno 2.070.031,56 kn iz gradskog proračuna. U 2020. g. Grad je donirao i 449.820,00 kn za uređenje školskog igrališta u OŠ Marka Marulića (Grad Sinj, 2021e).

2.1.2.2 Zdravstvo i socijalna skrb

Zdravstvene usluge na području Grada pružaju se u Domu zdravlja Sinj koji djeluje u sklopu Doma zdravlja Splitsko-dalmatinske županije (Grad Sinj, 2015b). Obuhvaćaju primarnu (obiteljska medicina, dentalna medicina, ginekologija, pedijatrija, patronažna služba, laboratorijska dijagnostika i medicina rada), sekundarnu i bolničku zdravstvenu zaštitu (odjel za hemodijalizu, radiologija, laboratorij, rodilište, oftalmologija i fizikalna terapija) (LAG Cetinska krajina, 2021). Ukupno je na prostoru Grada 12 stomatoloških ambulanata i 14 ambulanata opće medicine te šest ljekarni (Grad Sinj, 2015b).

Na području Grada djeluje i Centar za socijalnu skrb – ispostava Sinj koji je nadležan za Gradove Sinj, Trilj i Vrliku te za općine Hrvace, Otok i Dicmo. Prema podacima Centra, broj korisnika minimalne zajamčene naknade Centra za socijalnu skrb – ispostave Sinj u proteklih 5 godina se smanjio s 422 na 248, što je smanjenje za 41,2%. U 2020. g. Centar za socijalnu skrb – ispostava Sinj isplatio je najviše doplataka za pomoć i njegu, njih 1.704, najviše od svih oblika naknada u socijalnoj skrbi. Ukupno je novčanu pomoć Centra za socijalnu skrb, iskoristilo 2.909 korisnika.

U gradu Sinju postoje tri ustanove za skrb i njegu starijih i nemoćnih osoba od čega su dvije okarakterizirane kao obiteljski domovi, dok je treća ustanova pod upravom sestara milosrdnica reda sv. Vinka Paulskoga i namijenjena je prihvatu ženskih štićenica. Iako postoji potreba za otvaranjem doma za starije i nemoćne, ista još nije realizirana.

U posljednjih pet godina sredstva u gradskom proračunu namijenjena području socijalne skrbi su rasla, tj. u četiri godine ona su utrostručena. Razlog tome je sve veća uključenost Grada u pomoć najpotrebnijima. U 2020. g. za pomoć socijalno ugroženim obiteljima realizirano 2.160.398,80 kn, za sufinanciranje nabavke udžbenika učenicima srednjih škola čiji prihod po članu obitelji ne prelazi utvrđeni cenzus od 1.500,00 kn utrošeno je 152.800,00 kn (Grad Sinj, 2021e). Također su i podijeljene božićnice u iznosu od 300,00 kn. Isplaćeno je 1.458 božićnica umirovljenicima čija mirovinska primanja ne prelaze 2000,00kn i 1.785 božićnica nezaposlenim osobama (Grad Sinj, 2021e). U 2020. g. dodijeljeno je 1.460 potpora umirovljenicima (Grad Sinj, 2021i).

U 2021. g. Grad sufinancira udžbenike za učenike srednjih škola iz socijalno ugroženih obitelji (200.000,00 kn) i financira program zapošljavanja žena – „Zaželi“ (2.315.000,00 kn) (Grad Sinj, 2020a). Ukupno je u 2021. g. za socijalnu skrb namijenjeno 10.171.000,00 kn. U projekcijama za 2022. i 2023. g. predviđeno je smanjenje sredstava namijenjenih socijalnoj

skrbi zbog nesigurnosti o provođenju određenih projekata, pa tako projekcija za 2022. g. za socijalnu skrb iznosi 5.360.000,00 kn, a isti je podatak i za 2023. g.

Na području Grada u prethodnim godinama dodjeljivane su subvencije za energetsku obnovu dok poticana stanogradnja nije provođena pa samim time nije bilo zabilježenih zahtjeva za poticanu stanogradnju ni olakšica ili mjera za rješavanje stambenog pitanja mladih i mladih obitelji (Grad Sinj, 2021j).

2.1.2.3 Sport

Na području Grada Sinja djeluje 80 sportskih udruga (Ministarstvo pravosuđa i uprave, 2021) koje su okupljene u Zajednicu sportskih udruga Grada Sinja. Sport u Gradu Sinju ima izrazito dugu tradiciju što ga, uz Gospu Sinjsku i Sinjsku Alku, predstavlja nezaobilaznim elementom u prepoznatljivosti grada. Osnovni problem sinjskog sporta predstavlja fleksibilnost financiranja postojećih i novih klubova koji najčešće ovise samo o gradskome proračunu (Grad Sinj, 2015b). Prema Strategiji razvoja sporta Grada Sinja 2016.-2021. g. (Zajednica sportskih udruga Grada Sinja, 2016) glavni problemi sinjskoga sporta su:

- *prevelika ovisnost u financiranju od strane Grada*
- *nedovoljno zaposlenih profesionalaca (trenera)*
- *nedostatak sportske infrastrukture.*

U Gradu Sinju postoje sljedeći sportski objekti i igrališta (ZSUGS, 2016):

- *Gradski stadion*
- *Gradska sportska dvorana „Ivica Glavan Ićo“*
- *Sportski centar Andrija Alčić i Ivica Poljak Sokol*
- *Školska sportska dvorana*
- *Dvorane osnovnih škola*
- *Dvorana u Brnazama*
- *Hipodrom*
- *Nogometni teren u Glavicama*
- *Nogometni teren u Brnazama*
- *Aerodrom*
- *Vanjski teren kod kina presvučen gumenom podlogom i vanjski teren ŠC Marko Marulić presvučen gumenom podlogom*
- *Vanjski tereni kod osnovnih škola, područne škole u Brnazama, te igrališta u Karakašici, Glavicama Gornjim (Planica), Brnazama (Vučkovića), Lučanima, Han-Obrovac Sinjski, Jasensko, Donje Glavice*
- *Gradski bazen.*

Grad Sinj, kao najčešće jedini financijer sportskih udruga, godišnje u razvoj sporta izdvaja sve više novaca kako bi sportske udruge i klubovi mogli djelovati, ali i kako bi sportska infrastruktura zadovoljavala potrebe građana.

U 2021. godini za potrebe sporta u gradskome proračunu predviđeno je 7.140.000,00 kn namijenjeno financiranju pojedinih područja. Od toga su najveća sredstva namijenjena financiranju udruga i klubova, čak 81,2 % ukupnih sredstava u proračunu. Osim navedenih redovnih davanja za potrebe sporta na prostoru Grada, Grad Sinj provodi i posebne projekte obnove sportske infrastrukture. Tako je u proračunu za 2021. godinu dodatnih 4.000.000,00 kn namijenjeno izgradnji i uređenju velikog igrališta s umjetnom travom uz gradski stadion NK Junak s uređenjem popratnih objekata, a u pripremi je i projektna dokumentacija za izgradnju objekata na sportskom igralištu NK Brnaze za koju je osigurano 300.000,00 kn. U projekcijama gradskog proračuna za 2022. i 2023. g. predviđeno je smanjenje sredstava potrebnih za sport tako da projekcija za svaku godinu iznosi 6.720.000,00 kn.

2.1.2.4 Kultura

U Gradu Sinju kultura i kulturne manifestacije imaju dugačku povijest. U djelokrugu kulture zadovoljene su potrebe stanovnika iz područja knjižnične, muzejske, galerijske, dramske i glazbene djelatnosti. Na području Grada Sinja djeluju 63 udruge iz područja kulture i umjetnosti (Registar udruga, 2021) koje čuvaju i njeguju tradiciju Sinja i Cetinske krajine. Također, svaka od osnovnih i srednjih škola na području Grada posjeduje svoju knjižnicu, a u Sinju se nalazi i Gradska knjižnica Sinj koja prosječno godišnje broji 850 članova (Grad Sinj, 2021h). Na području Grada djeluje Sinjsko pučko kazalište, Gradsko kino Sinj, Gradska glazba Sinj i Kulturno umjetničko središte (KUS) Sinj u sklopu kojeg djeluje Galerija Galiotović i Galerija Sikirica. U sklopu Franjevačkog samostana izložena je arheološka zbirka – jedna od najstarijih i najvrjednijih arheoloških zbiraka u RH. Također, u Gradu se nalaze i dva muzeja – Muzej Cetinske krajine i Muzej Sinjske Alke u kojima je prezentirana bogata kulturno-povijesna baština Grada Sinja i okolnog područja (Grad Sinj, 2021b). Kulturne manifestacije tijekom godine, kao što su Dani Alke i Velike Gospe i Božićno-novogodišnji program, postale su prepoznatljive manifestacije na području RH, ali i šire. Godišnje je organizirano 30-ak kulturnih manifestacija na području Grada Sinja (LAG Cetinska krajina, 2021). Prema podacima (Grad Sinj, 2021h) Muzej Sinjske alke bilježio je godišnje 24.000 posjetitelja, izuzev 2020. g. kad je, zbog epidemije, bilo zabilježeno 3.000 posjetitelja. Broj posjetitelja Muzeja Cetinske krajine varira kroz godine. Važno je napomenuti da je Muzej u razdoblju 2017. – 2021. g. bio zatvoren za posjetitelje radi obnove zgrade Palacina u sklopu integriranog projekta „Sinj u sridu“, te da se broj posjetitelja u tom razdoblju odnosi na radionice koje je Muzej provodio s djecom u privremenom prostoru koji nije imao izložbene mogućnosti.

Službeno je na području Grada Sinja registrirano 26 kulturnih dobara od kojih je 18 nepokretno pojedinačno kulturno dobro, tri su nematerijalno kulturno dobro, jedno je kulturnopovijesna cjelina, a četiri su arheološka kulturna dobra.

Grad Sinj kontinuirano povećava ulaganja za potrebe kulture na području Grada što je vidljivo iz proračuna Grada Sinja. Iz gradskog proračuna financira se rad gradske knjižnice, kulturne manifestacije, kulturno umjetničke udruge i društva, KUS Sinj i održavanje i uređivanje kulturne baštine na prostoru Grada. U 2021. g. za područje kulture namijenjeno je 4.785.000,00 kn pri čemu su uz stalne stavke u proračunu predviđeni određeni projekti obnove i očuvanja kulturnih spomenika (Sanacija Gradske tvrđave, uređenje platoa kod Spomenika Alkara na Alkarskom trkalištu, nastavak uređenja Prve Franjevačke klasične gimnazije u Sinju). Također Grad sufinancira izgradnju crkava u Radošiću (300.000 kn) i Brnazama (200.000 kn) te izgradnju objekta za održavanje vjeronauka kod crkve u Glavicama (350.000 kn). U 2021. g. Grad planira uređenje doma kulture u Brnazama za što je izdvojeno 200.000 kn i kupnju objekta za društveni dom u G. Glavicama za što je osigurano 1.500.000 kn. Grad Sinj provodi i EU projekt obnove kulturne baštine – „Sinj u sridu“ za što je u gradskom proračunu za 2021. g. namijenjeno 498.000 kn. Prema Programu javnih potreba u kulturi Grada Sinja za 2021. godinu (Grad Sinj, 2020f) predviđeno je 1.325.000,00 kn za ustanove u kulturi, 850.000,00 kn za kulturno umjetnička društva i udruge, za kulturne manifestacije predviđeno je 750.000,00 kn, dok je za zaštitu, obnovu i izgradnju spomenika kulture predviđeno 2.600.000,00 kn. Za 2022. i 2023. g. za područje kulture predviđeno je smanjivanje sredstava (Grad Sinj, 2020a).

2.1.3 Gospodarski aspekt

U ovome poglavlju dani je sažeti prikaz stanja i proračunska izdvajanja Grada u gospodarskom sektoru.

2.1.3.1 Zaposlenost

Prema podacima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, na području Grada Sinja u srpnju 2020. g. zaposleno je bilo 4.897 ljudi (HZMO, 2021). Promatrajući kretanje

broja zaposlenih u posljednjih pet godina, primjećuje se da se broj zaposlenih u promatranom razdoblju povećao i na godišnjoj i na mjesečnoj razini. Tijekom nacionalnog „lockdown-a" uslijed pandemije COVID-19 u razdoblju od travnja do listopada zabilježen je pad broja zaposlenih u odnosu na prethodnu godinu što je bio rezultat snažnih mjera socijalnog distanciranja.

Kako je udio zaposlenih prema osnovi osiguranja više-manje stalan kroz prethodnih 5 godina, tj. promjene se bilježe u vrijednostima manjima od 1%, analizirana je struktura zaposlenih prema osnovi osiguranja za srpanj, 2020. g.. Najviše radnika zaposleno je kod pravnih osoba (75,2%), zatim slijede radnici kod fizičkih osoba (13,3%). U obrtima je zaposleno 7,7% svih zaposlenih, dok poljoprivrednici čine 1,4% zaposlenih u Gradu Sinju. Prema djelatnostima, najveći broj zaposlenih 2020. g. radio je djelatnosti trgovina na veliko i malo te popravku motornih vozila i motocikala, njih 20,4%. S većim postocima još su zastupljene djelatnosti obrazovanje, građevinarstvo i prerađivačka industrija.

Ukoliko se gleda nezaposlenost na području Grada, primjećuje se pad broja nezaposlenih, odnosno smanjenje stope nezaposlenosti do 2019. g. U 2020. g. zabilježen je maleni porast nezaposlenih, odnosno povećanje stope nezaposlenosti uslijed epidemije COVID-19.

2.1.3.2 Indeks razvijenosti i gospodarske zone

Indeks razvijenosti omogućava mjerenje stupnja razvijenosti prostornih jedinica u Republici Hrvatskoj. Za izračun indeksa razvijenosti koristi se: prosječni dohodak po stanovniku, prosječni izvorni prihodi po stanovniku, prosječna stopa nezaposlenosti, opće kretanje stanovništva, stupanj obrazovanosti stanovništva i indeks starenja (Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske Unije, 2021). Jedinice lokalne samouprave razvrstavaju se u 8 kategorija. Grad Sinj s indeksom razvijenosti 101,295 smjestio se na 213 mjesto od 556 JLS te je samim time dodijeljen u V. skupinu jedinica lokalne samouprave koje se prema vrijednosti indeksa nalaze u zadnjoj četvrtini iznadprosječno rangiranih jedinica lokalne samouprave.

Na prostoru Grada Sinja postoji jedna gospodarska zona – Kukuzovac. Smještena je istočno od državne ceste D1 (dionica Split-Sinj) (Grad Sinj, 2014). Prema UPU gospodarske zone Kukuzovac ukupna površina zone iznosi 155,74 ha od čega je nešto manje od 60% zone gospodarske namjene. U sklopu zone, na njezinom sjeverozapadnom dijelu nalazi se odlagalište otpada Mojanka koje je u procesu sanacije, a zatvorit će se nakon izgradnje županijskog centra za gospodarenje otpadom.

Realizacija GZ Kukuzovac planirana je u tri faze. U I. fazi dostupno je 114.751 m^2 građevinske površine od ukupno 424.356 m^2. Zemljište je komunalno opremljeno, dok je elektromreža dostupna preko privremenog priključka na TS Radošić. Izgrađen je razdjelni sustav odvodnje, od kojih će fekalna kanalizacija biti priključena na izgrađeni sustav za prikupljanje i odvodnju u projektu Aglomeracije Sinj. Izgrađena je i vodoopskrbna mreža, javna rasvjeta i položena je elektro komunikacijska infrastruktura. U II. fazi dostupno je 406.097 m^2 građevinskog zemljišta koje nije komunalno opremljeno. U III. fazi realizacije dostupne su površine od oko 300.000 m^2, dok je infrastruktura u izgradnji po dionicama neophodnim za funkcioniranje objekata unutar te faze.

Na prostoru gospodarskih zona primjenjuju se određene olakšice za poduzetnike koji odluče svoju tvrtku premjestiti na područje gospodarske zone. Samim time na području GZ Kukuzovac primjenjuju se sljedeće olakšice (Gospodarska zona Kukuzovac, 2021):

- *I Zakonske olakšice (odnose se na porez na dobit)*
    - *Ovisno o količini uloženog novca i broju zaposlenih porez na dobit plaća se po određenoj stopi (3% ili 7%) ili se uopće ne plaća ukoliko je riječ o ulaganjima preko 8 mil. eura i zapošljavanju 75 i više djelatnika.*

- *Oslobađanje od poreza na dobit može se koristiti 10 g. od početne g. ulaganja.*

- *II Mjere bescarinske zone*
  - *Porez na dobit plaća se po stopi od 10% za ulaganja veća od 1. mil. kn.*

- *III Poticaji lokalnog nivoa*
  - *Umanjenje cijene zemljišta za 10% za poduzetnike koji unutar godine dana od potpisivanja kupoprodajnog ugovora započnu sa radom na prostoru zone.*
  - *Umanjenje cijene zemljišta za investitore s područja Grada Sinja.*
  - *Umanjenje komunalnih doprinosa na području zone*
    - *Proizvodne djelatnosti i hoteli – 70%*
    - *Ostale poslovne djelatnosti – 30%*
  - *Umanjenje komunalne naknade*
    - *Prva godina poslovanje – 100%*
    - *Druga godina poslovanja – 75%*
    - *Treća godina poslovanja – 50%*

- *IV Porezne olakšice*
  - *Grad Sinj pripada u brdsko-planinska područja zbog čega građani koji ostvare prihode po osnovi samostalnog i nesamostalnog rada kod sastavljanja godišnje porezne prijave mogu koristiti osnovni porezni odbitak u visini od 2.400,00 kn.*

U razdoblju 2015.-2020. g. bilo je raspisano 15 natječaja za prodaju zemljišta u Zoni od kojih su 4 objekta u funkciji, a zapošljavaju oko 70 zaposlenih.

2.1.3.3 Poljoprivreda

Prema prostornom planu uređenja Grada Sinja (02/06, 08/14, 01/16, 08/17) poljoprivredno tlo isključivo osnovne namjene dijeli se na:

- *osobito vrijedno obradivo tlo (obuhvaća komplekse polja- Sinjsko polje, Smradovo, Barovine i dio Hrvatačkog polja) – 2.260,98 ha*
- *vrijedno obradivo tlo (manji kompleksi vinograda, vrtova i voćnjaka u blizini naselja) – 1.250,92 ha*
- *ostala obradiva tla (neobrađene livade i oranice udaljenije od naselja i lošije kvalitete tla) – 579,68 ha.*

U Gradu Sinju poljoprivreda ima dugu tradiciju i samim time predstavlja važan element u gospodarstvu Grada Sinja. Oranice su najzastupljenije (70%) u načinu korištenja zemljišta, slijede livade (19,8%) i pašnjaci (4,13%). Preostalih 5% čine voćnjaci, vinogradi, maslinici, mješoviti nasadi i ostale vrste korištenja zemljišta (Grad Sinj, 2015b). Obiteljska poljoprivredna gospodarstva (OPG) najzastupljeniji su oblik poljoprivrednih gospodarstava, kako u RH, tako i u Gradu Sinju. Za OPG-ove u Gradu Sinju, ali i u ostatku RH, karakteristično je da su maleni (Grad Sinj, 2015b), a poljoprivredne površine su rascjepkane što otežava produktivnost poljoprivredne proizvodnje. U proteklih pet godina bilježi se rast broja registriranih OPG-ova u Gradu Sinju, ali i rast broja drugih poljoprivrednih gospodarstava. Na području Grada nema registriranog OPG-a koji razvija ekološku poljoprivredu (Grad Sinj, 2021k).

Iako broj OPG-ova raste, zabrinjavajući je podataka o dobi i stručnoj spremi nositelja OPG-ova u Gradu Sinju. Tako je više od 30% svih nositelja OPG-ova starije od 65 godina što znatno utječe na mogućnost inovacija i modernizacije u poljoprivrednoj proizvodnji.

Pozitivan je podatak da broj nositelja mlađih od 40 godina u promatranom razdoblju raste što pokazuje da se mlađi ljudi na prostoru Grada Sinja odlučuju baviti poljoprivrednom proizvodnjom.

Promatrajući obrazovnu strukturu nositelja OPG-a u Gradu Sinju, primjećuje se da najveći broj nositelja ima završenu srednju školu. U posljednjih pet godina pada postotak nositelja s nepotpunom osnovnom školom, odnosno sa završenom osnovnom školom, dok raste broj nositelja sa srednjoškolskim i visokoškolskim obrazovanjem što je pozitivno ukoliko se priča o inovativnoj, modernoj poljoprivrednoj proizvodnji. Broj nositelja sa završenim fakultetom, u posljednjih pet godina, povećao se za 40, odnosno za 290% što je također vrlo pozitivno za stanje poljoprivrede u Gradu Sinju.

Grad Sinj redovno potpomaže poljoprivrednu proizvodnju i poljoprivrednike na prostoru Grada. Svake godine dodjeljuju se potpore poljoprivrednicima. Tako je u 2020. g. dodijeljeno 67 potpora s ukupnim iznosom od 669.503,81 kn (Grad Sinj, 2020c), a u 2021. g. dodijeljeno je 95 potpora (Grad Sinj, 2021d) malih vrijednosti sinjskim poljoprivrednicima. U razdoblju 2016.-2020. Grad je za potrebe poljoprivrede iz proračuna Grada u posljednjih pet g. izdvojio 3.120.000 kn, a za 2021. g. za subvencije u poljoprivredi namijenjeno je 900.000 kn (Grad Sinj, 2020a). Projekcije za 2022. g. i za 2023. g. za subvencije u poljoprivredi nisu izričito navedene. No, kako su one dio aktivnosti poticanja poduzetništva, a prema proračunu će sredstva za poticanje poduzetništva ostati ista, pretpostavlja se da će i sredstva za poticanje poljoprivrede ostati jednaka onima u 2021. g.

2.1.3.4 Turizam

Turizam Grada Sinja temelji se na kulturnoj i prirodnoj baštini te na vjerskom turizmu (TZ Grada Sinja, 2021a). Iako su najpoznatije i najposjećenije turističke manifestacije, Sinjska alka i Dani Gospe Sinjske nisu jedina događanja koja privlače turiste na područje Grada Sinja. Kroz godinu, TZ Grada Sinja i Grad Sinj organiziraju brojne druge manifestacije koje privlače turiste tijekom cijele godine, a osim kulturnih manifestacija, Grad Sinj obiluje i prirodnim ljepotama. Analizirajući turističke dolaske i noćenja u razdoblju od 2016.-2020. g. primjećuje se njihov porast u razdoblju 2016.-2019. g., no u 2020. g. dolasci su se smanjili 3 puta u odnosu na 2019. g., a noćenja su se prepolovila uslijed epidemije virusa COVID-19 zbog kojeg su turističke djelatnosti bile zaustavljene. Turisti su se u 2016. g. prosječno zadržavali u Gradu Sinju 1,5 dan, dok je isti podatak za 2019. g. iznosio 2 dana. U 2020. g. kad su kretanja turista bila ograničena, prosječni boravak turista u Sinju porastao je na 2,8 dana, odnosno turisti su se duže zadržali na prostoru Grada. U posljednjih 5 godina Sinj je ukupno posjetilo 23.014 domaćih i 36.820 stranih turista (TZ Grada Sinja, 2021b). Prema nacionalnoj pripadnosti, najbrojniji strani turisti u svim promatranim godinama bili su Nijemci (TZ Grada Sinja, 2020). Po brojnosti se još ističu Korejci, Rumunji i Francuzi, no u 2020. g. ipak su prevladavali turisti iz nama okolnih zemalja zbog, prethodno spomenutog, virusa COVID-19 (TZ Grada Sinja, 2021).

U Gradu Sinju 2020. g. bilo je registrirano 354 stalnih ležajeva što je 208,2% više nego u 2016. g. 25,1% svih ležajeva u Gradu Sinju nalazi se u hotelu dok je preostalih 74,9% raspoređeno u objekte privatnog smještaja, od kojih je najviše ležajeva u sklopu kuća za odmor sa 4.*

Prema proračunu u posljednjih pet godina, Grad je najviše sredstava uložio u obnovu kulturne baštine, zatim u unaprjeđenje turističke ponude rekreacijskih aktivnosti i u sufinanciranje manifestacija u Gradu. U 2021. g. u proračunu je 300.000,00 kn namijenjeno poticanju razvoja turizma, 750.000,00 kn namijenjeno je manifestacijama u Gradu i 400.000,00 za turističku zajednicu Grada Sinja (Grad Sinj, 2020a). U projekcijama proračuna za ulaganja u turizam za 2022. i 2023. g. predviđene su donacije turističkoj zajednici u jednakom iznosu kao i 2021. g.

Prema Planu i programu rada TZ Grada Sinja u 2021. g. predviđeno je uređenje penjališta Greda-Glavice, virtualna šetnja stazom Gospi Sinjskoj u suradnji sa Županijom, Svetištem i

Cogitolabom, unaprjeđenje virtualne šetnje Gradom Sinjem, uprizorenje povijesnih događaja, organizacija koncerata i dr. U razdoblju 2022.-2025. g. TZ Grada Sinja planira brojne projekte kako bi unaprijedili turističku ponudu Grada. Neki od njih su uređenje šetnica na području značajnog krajobraza Sutina i Rumin, zatim unapređenje, označavanje i promocija biciklističkih staza i manifestacija za razvoj cikloturizma u suradnji s drugim akterima, nadalje, manifestacije za razvoj kulturnog i hodočasničkog turizma (uprizorenje povijesnih događaja, edukativno sajmovske manifestacije) i dr. (TZ Grada Sinja, 2021c).

2.1.4 Okolišni aspekt

Analizom sastavnica okoliša na području Grada Sinja mogu se izvući slijedeći zaključci (Grad Sinj, 2020b):

- *Kvaliteta zraka na području Grada pripada u I. kategoriju kakvoće zraka koja označuje čist ili neznatno čist zrak.*
- *Područje Grada Sinja nalazi se na prostoru namijenjenom zahvaćanju vode za ljudsku potrošnju zbog čega je potrebno posvetiti pozornost uređenju odvodnje otpadnih voda kako se ne bi narušila kvaliteta vode.*
- *Smještaj Grada na izrazito kvalitetnom i plodnom tlu zahtjeva posebnu pažnju kod korištenja umjetnih sredstava kako se kvaliteta tla ne bi narušila.*
- *Na prostoru grada nalaze se područja pod zaštitom Ekološke mreže Natura 2000 za koje je kod provedbe projekata potrebno provesti ocjenu prihvatljivosti planiranih zahvata*
    - *Dinara i Srednji tok Cetine – područje očuvanja značajna za stanišne tipove*
    - *Cetina i Dinara – područje očuvanja značajna za ptice*

Gospodarenje otpadom jedna je od najvažnijih stavka u zaštiti okoliša. Na području Grada Sinja gospodarenje otpadom pod nadležnošću je tvrtke Čistoća Cetinske krajine d.o.o. koja se nalazi u djelomičnom vlasništvu Grada (47%) (Čistoća Cetinske krajine d.o.o., 2021). Otpad se skuplja u kante (80-240 l) i kontejnere (1100-1700 l) (Grad Sinj, 2015a). Komunalni otpad iz grada Sinja skuplja se svaki dan, a u ostalim naseljima Grada organizirano je skupljanje jedanput tjedno. Sustavom skupljanja otpada obuhvaćeno je cjelokupno stanovništvo Grada Sinja (Grad Sinj, 2015a). Prosječno se godišnje u Gradu Sinju prikupi otprilike 15.500 tona otpada od čega je prosječna vrijednost razvrstanog otpada u ukupnoj količini prikupljenog otpada u promatranom razdoblju iznosila 0,33%, dok je cilj EU da se do 2025. g. reciklira minimalno 55% komunalnog otpada. Razlog tome je što se u Gradu Sinju izdvajanje korisnog od komunalnog otpada odvijalo ovisno o volji pojedinaca (Grad Sinj, 2015a). Cilj EU je da se do 2025. g. reciklira minimalno 55% komunalnog otpada (Europska komisija, 2018) zbog čega je potrebno unaprijediti sustav recikliranja na području Grada.

Prikupljeni otpad se odlaže na odlagalištu Mojanka, koje se nalazi u sklopu Gospodarske zone Kukuzovac (Grad Sinj, 2015a). Planirana je izgradnja županijskog centra za gospodarenje otpadom čime je potrebno sanirati i zatvoriti odlagalište Mojanka, no kako Centar još nije izgrađen, odlagalište još uvijek radi. Na kraju 2020. g. sklopljen je ugovor o početku radova na sanaciji odlagališta, a predviđeni kraj radova je početak 2022. (Grad Sinj, 2021a).

Na području Grada Sinja redovito se provode akcije sanacije ilegalnih odlagališta otpada. Grad u suradnji s drugim institucijama i udrugama redovno organizira akcije čišćenja ilegalnih odlagališta otpada (Grad Sinj, 2021b).

Grad Sinj je za zaštitu okoliša u 2021. g. izdvojio 8.890.000,00 kn (oko 10% cjelokupnog proračuna) od čega je veći dio sredstava namijenjen za gospodarenje otpadom. Malo manje od 85% iznosa namijenjenog za zaštitu okoliša predviđeno je za projekt Sanacije odlagališta komunalnog otpada Mojanka. U proračunu su predviđena sredstva i za plan

gospodarenja otpadom (390.000,00 kn) koja se uglavnom odnose na nabavku opreme za odvojeno skupljanje otpada. Grad Sinj planira izgradnju sortirnice u narednim godinama, za koju je u proračunu za 2021. godinu izdvojeno 1.000.000,00 kn, a prema projekcijama za 2022. i 2023. g., Grad planira izdvojiti još 11.500.000,00 kn. Grad Sinj neprekidno ulaže u zaštitu okoliša, posebno u gospodarenje otpadom na prostoru Grada, što je vidljivo iz predviđenih sredstava u proračunima Grada kroz godine.

2.1.5 Komunalni aspekt

Upravljanje komunalnom infrastrukturom pod nadležnošću je sljedećih tvrtki:

- *Gospodarenjem otpadom upravlja tvrtka Čistoća Cetinske krajine d.o.o.*
- *Vodoopskrbom i odvodnjom upravlja tvrtka Vodovod i odvodnja Cetinske krajine d.o.o. (VIOCK d.o.o.) koja je u suvlasništvu Grada Sinja (Grad Sinj ima 47% udjela u tvrtki).*
- *Parkirališni sustav pod upravom je gradske tvrtke Kamičak d.o.o.*

Kako je gospodarenje otpadom obrađeno u poglavlju o zaštiti okoliša, u ovom poglavlju fokus je stavljen na vodoopskrbu i odvodnju Grada Sinja.

Grad Sinj se vodom opskrbljuje putem tri crpne stanice s izvorišta Ruda (maksimalna količina zahvaćanja 540 l/s), s izvorišta Kosinac (maksimalna količina zahvaćanja 90 l/s) te s izvorišta Šilovka (maksimalna količina zahvaćanja (40 l/s) (Grad Sinj 2019b). Sva tri podsustava obuhvaćeni su sustavom daljinskog nadzora i upravljanja. Osim što društvo upravlja s navedenim podsustavima, ono upravlja i s 42 vodoopskrbna objekta (crpni uređaji, rezervoari), zatim s glavnom vodovodnom mrežom ukupne duljine 190 km i lokalnom vodovodnom mrežom duljine 150 km, te s oko 14.000 priključaka (VIOCK d.o.o., 2021). Na vodovodnu mrežu priključeno je 98% stanovništva Grada Sinja (Grad Sinj, 2015b). U razdoblju 2017.-2020. broj priključka na vodoopskrbnu mrežu porastao je za 3,4% te je kroz cijelo razdoblje bilježen porast priključaka na vodoopskrbnu mrežu Grada Sinja. Riješenu vodoopskrbu na području Grada Sinja imaju sva naselja, osim naselja Zelovo (Grad Sinj, 2019b), no u provedbi je projekt kojim će se i ono priključiti na gradsku mrežu. Godišnje se u Gradu Sinju prosječno potroši 1.350.000 m^3 vode, odnosno 55.000 l/stanovniku (Grad Sinj, 2019b).

Sustav odvodnje sastoji se od uređaja za pročišćavanje otpadne vode (UPOV), zatim od 22 km dužnih kolektora glavne i sekundarne mreže i 8 rasteretnih građevina s koritima za odvodnju oborinskih i preljevnih voda u potok Goruićicu ili Ćosin potok (Grad Sinj, 2019b). UPOV Sinj ima kapacitet 15.000 ES (ekvivalent stanovnika) i I. stupanj pročišćavanja vode (VIOCK d.o.o., 2021). Pročišćene otpadne vode ispuštaju se u potok Goruićica, odnosno u Cetinu kod Trilja. Kanalizacija je izgrađena samo u gradu Sinju i to djelomično (Grad Sinj, 2019b), no u provedbi je europski projekt rekonstrukcije i proširenja komunalne infrastrukture na području Grada. U 2020. g. ukupno je na prostoru Grada Sinja bilo registrirano 2.357 priključaka na odvodnju od kojih je 1.986 pripadalo fizičkim osobama, a 371 pravnim osobama (Grad Sinj, 2021f).

Grad Sinj aktivno ulaže u unaprjeđenje komunalne infrastrukture. U razdoblju 2016.-2020. g. budžet za održavanje komunalne infrastrukture je rastao. U 2021. g. za održavanje komunalne infrastrukture predviđeno je 7.950.000 kn koje se kao i prethodnih godina dijele prema određenim aktivnostima, a ista sredstva su predviđena i prema projekcijama za 2022. i 2023. g. Izuzev redovnih komunalnih davanja provodi se projekt rekonstrukcije i izgradnje kanalizacije koji sufinancira Europska Unija, a trebao bi biti završen do kraja 2024. g. U 2021. g. za taj projekt predviđeno je 2.100.000,00 kn sredstava za pripremu projekata, a projekcije su da će se u naredne dvije godine iz gradskog proračuna izdvojiti 15.000.000,00 kn (u 2022. g. 7.000.000,00 kn, a u 2023. g. 8.000.000,00 kn) (Grad Sinj, 2020.a). U fazi izrade je i projektna dokumentacija za izgradnju vodoopskrbnog podsustava Zelovo čime bi

stanovnici tog naselja bili priključeni na vodovodnu mrežu (Grad Sinj, 2021c).

2.1.6 Prometni aspekt

Položaj Grada Sinja na liniji koja spaja unutrašnjost i more te smještaj u pograničnom području, čine Grad Sinj od iznimne prometne važnosti na lokalnoj, regionalnoj, ali i nacionalnoj razini. Prometna mreža Grada Sinja može se okarakterizirati kao razvijena. Područjem Grada Sinja prolaze državne ceste D1, D56, D60 i D219, županijske ceste Ž 6082, Ž 6122, Ž 6118 i lokalne ceste L 67014, L 67018, L 67033, L 67037, L 67038, L 67039, L 67040, L 67041, L 67042 (Grad Sinj, 2015b). Na području Grada parking je podijeljen u dvije zone i broji 310 parkirališnih mjesta (Kamičak d.o.o., 2021)

Grad Sinj nadležan je za održavanje nerazvrstanih cesta. Ukupna duljina nerazvrstanih cesta na prostoru Grada iznosi 117.410 m. Grad Sinj je u razdoblju 2016.-2020. g. za izgradnju i održavanje nerazvrstanih cesta te za izgradnju pješačko-biciklističke infrastrukture ukupno izdvojio 36.460.000 kn. U 2021. g. Grad Sinj će za prethodno navedene potrebe izdvojiti 4.680.000 kn (Grad Sinj, 2020a). Prema Programu građenja komunalne infrastrukture Grada Sinja za 2021. g. u provedbi je 15 projekata vezanih uz rekonstrukciju ili izgradnju nerazvrstanih cesta te izgradnju nogostupa, za čiji dovršetak se planiraju sredstva i u Projekcijama Proračuna za 2022. i 2023. U Projekcijama Proračuna za 2022. i 2023. predviđeno je za održavanje nerazvrstanih cesta u Gradu Sinju po 3.000.00,00 kn, a za katastarsku izmjeru nerazvrstanih cesta 500.000,00 kn. Predviđa se nastavak projekta izgradnje nogostupa Privija-Han za koji će u naredne dvije godine biti potrebno 500.000,00 kn.

2.1.7 Upravljački aspekt

Grad Sinj broji 38 zaposlenih u upravi Grada (Grad Sinj, 2021b). U Uredu Grada zaposleno je 16 osoba od kojih je osam muškaraca i osam žena. Upravni odjel za prostorno uređenje, komunalne djelatnosti, gospodarstvo i upravljanje imovinom broji 19 zaposlenih od koji je osam muškaraca i jedanaest žena. Upravni odjel za financije broji četiri zaposlene osobe od kojih su sve žene.

Grad Sinj započeo je proces digitalizacije kako bi građani ostvarili jednostavniji pristup potrebnim uslugama, pogotovo u izazovnim vremenima pandemije (Grad Sinj, 2021k).

2.1.8 Analiza proračuna

Promatrajući proračun Grada Sinja u posljednjih pet godina primjećuje se povećanje proračunskih prihoda i rashoda Grada. Od 2016. pa do 2019. g. proračunski prihodi povećali su se za 49.433.536,39 kn, što je povećanje za oko 110%. U posljednjoj godini promatranog razdoblja prihodi su usporili rast u odnosu na prethodne godine. Proračunski rashodi također su rasli u promatranim godinama, sve do 2020. g., kada se bilježi smanjenje rashoda za 13% u odnosu na 2019. g. Smanjenje u posljednjoj godini u promatranom razdoblju ne iznenađuje s obzirom da je to godina koju je obilježila pandemija virusa COVID-19.

U proračunu Grada Sinja za 2021. g. predviđeni su ukupni rashodi u iznosu od 109.240.000,00 kn, dok se za 2022. g. planiraju ukupni rashodi u iznosu od 93.750.000,00 kn što je smanjenje za 14,2 % u odnosu na 2021. g. U 2023. planira se daljnje smanjenje rashoda za dodatnih 3,8%. Promatrajući iznose po odsjecima u naredne dvije godine, Grad planira smanjenje rashoda u svim odsjecima izuzev ulaganja u EU projekte.

Promatrajući rashode po odsjecima, za društvene djelatnosti u 2021. g. predviđeno je 45,43% ukupnog proračuna što je pokazatelj da Grad brine za svoje stanovnike. Za komunalne djelatnosti, razvitak gospodarstva i izgradnju kapitalnih objekata osigurano je 40,9% sredstava iz gradskog proračuna. Unutar društvenih djelatnosti u proračunu Grada Sinja gotovo polovica sredstava izdvaja se za predškolski odgoj i socijalnu skrb. Već i kroz analizu prostora, a sada i kroz ove podatke

vidljivo je da su spomenute društvene djelatnosti, zajedno sa sportom (treći po redu po izdvojenim sredstvima), od iznimne važnosti za Grad Sinj.

Kako je za područje Sinja za analizirano razdoblje izrađena strategija razvoja u kojoj su postavljeni određeni strateški ciljevi, moguće je analizirati realizaciju istih.

Strateški ciljevi za razvoj Grada Sinja u razdoblju 2015.-2020. g. su slijedeći (Grad Sinj, 2015b):

- *C1: Kvalitetni i dinamični ljudski resursi, kao aktivni nositelji sadašnjosti i budućnosti Grada Sinja.*
- *C2: Izgrađeni i usklađeni infrastrukturni i prirodni resursi, kao osnovni preduvjeti kvalitete života.*
- *C3: Održivo i konkurentno gospodarstvo, kao osnova ekonomske dinamike urbane sredine.*
- *C4: Kontinuitet jedinstvenog kulturnog identiteta zajednice, kao vezivno tkivo svih generacija sinjskog društva.*

Grad Sinj je u razdoblju 2018.-2020. g. na realizaciju strateških ciljeva iz razvojnog programa Grada predvidio trošak od 158.618.000,00 kn, a realizirao je 46% predviđenih sredstava. Najviše sredstava bilo je predodređeno za C4, no realizirano je nešto manje od 51% predviđenih sredstava. Najveći postotak realizacije ostvaren je za C3, gdje je realizirano 56,5% planiranih sredstava. Važno je napomenuti da je u posljednji cilj utrošeno sveukupno više sredstava negoli za prva tri cilja zajedno iz čega se može zaključiti da Grad Sinj kontinuirano radi na razvoju kulturnog identiteta zajednice neprestano ulažući u unaprjeđenje kulturne ponude i sadržaja na području Grada.

2.2 SWOT analiza

Prednosti

Društvo

- *pozitivan migracijski saldo*
- *povoljna dobna struktura stanovništva*
- *razvijena mreža predškolskog i osnovnoškolskog obrazovanja*
- *sufinanciranje predškolskog odgoja*
- *sufinanciranje prijevoza i školskih potrepština*
- *djelovanje DZ Sinj*
- *provedba EU projekta „Zaželi“ koji omogućuje zapošljavanje žena*
- *pad korisnika minimalne zajamčene naknade*
- *pomoć socijalno ugroženim obiteljima*
- *aktivne sportske udruge*
- *projekti obnove sportske infrastrukture*
- *mnogo zaštićenih kulturnih dobara*
- *postojanje KUS-a*
- *dostupnost raznih kulturnih i edukativnih sadržaja i manifestacija*

Gospodarstvo

- *porast zaposlenosti*
- *iznadprosječna razina razvijenosti prema indeksu razvijenosti*
- *GZ Kukuzovac*
- *kvalitetno poljoprivredno tlo*
- *poticanje razvoja poljoprivredne proizvodnje*
- *rast broja OPG-ova*
- *bogatstvo prirodne i kulturne baštine*
- *duga tradicija kulturnog i vjerskog turizma*
- *destinacija prepoznata od strane inozemnih turista*
- *uređivanje turističke infrastrukture*

Prometna i komunalna infrastruktura

- *dobar prometni položaj*
- *razvijena prometna mreža*
- *kontinuirano ulaganje u održavanje nerazvrstanih cesta*
- *početak sanacije odlagališta otpada*
- *povećanje proračunskih sredstava namijenjenih gospodarenju otpadom*
- *redovno saniranje ilegalnih odlagališta otpada*
- *98 % stanovništva priključeno na gradski vodovod*
- *izgrađena kanalizacija u gradu*

Proračun

- *transparentnost proračuna*
- *jasno definirani ciljevi ulaganja*

Slabosti

Društvo

- *prirodni pad broja stanovnika*

- *nedostatak vrtićkih kapaciteta*
- *dvosmjenska nastava u pojedinim školama*
- *premaleni broj obrazovanih profesionalaca (trenera)*
- *nedostatak izvora financiranja udruga*
- *nedostatak sportske infrastrukture*
- *nedovoljno profiliranje postojećih kulturnih udruga*

Gospodarstvo

- *spori razvoj GZ Kukuzovac*
- *nedovoljno izgrađena infrastruktura u GZ*
- *nepovoljna dobna i obrazovna struktura poljoprivrednika*
- *malena i usitnjena gospodarstva*
- *nedovoljno razvijeni turistički smještajni kapaciteti (1 hotel)*
- *prekratki boravak turista na području Grada*

Prometna i komunalna infrastruktura

- *prolazak važnih pravaca kroz centar grada*
- *izrazito niske stope recikliranja*
- *neprikljućenost stanovništva Zelova na gradski vodovod*
- *neizgrađena kanalizacija na prostoru naselja van grada*

Proračun

- *neravnomjerna ulaganja po sektorima i djelatnostima*

Prilike

Društvo

- *poticajne demografske mjere*
- *uređenje i dogradnja vrtića i škola*
- *tradicija Sinjskog DZ-a*
- *zainteresiranost mladih za bavljenje sportom*
- *tradicija kulturne umjetnosti*
- *obnova i uređenje kulturnih spomenik*

Gospodarstvo

- *ulaganje u razvoj GZ*
- *poticanje zapošljavanja*
- *olakšice za poduzetnike u GZ*
- *ulaganja u razvoj poduzetničke infrastrukture*
- *porast broja mlađih i obrazovanijih nositelja OPG-ova*
- *financiranja iz EU fondova*
- *daljnje povezivanje OPG-ova s turizmom u Županiji*
- *kulturne manifestacije od nacionalne važnosti*
- *daljnje promicanje razvoja turizma na području Grada*

Prometna i komunalna infrastruktura

- *rekonstrukcija nerazvrstanih cesta*
- *izgradnja i razvoj prometa u mirovanju te pješačke i biciklističke infrastrukture*
- *daljnje saniranje odlagališta otpada*
- *izgradnja sortirnice*
- *otvorenje ŽCGO Lećevica*
- *projekt izgradnje vodovoda za naselje Zelovo*
- *projekt izgradnje kanalizacije u svim naseljima Grada*
- *financiranje projekata iz EU fondova*

Proračun

- *daljnji razvoj projekata unaprjeđenja stanja na prostoru Grada*
- *daljnji napredak na transparentnosti proračuna*

Prijetnje

Društvo

- *pojava negativnih demografskih trendova i daljnje starenje stanovništva*
- *nedostatak stručnog kadra i opreme u zdravstvu*
- *smanjenje dostupnih zdravstvenih usluga u DZ Sinj*
- *nemogućnost sveukupnog financiranja sporta od strane Grada*
- *nepredviđeni troškovi u obnovi spomenika*

Gospodarstvo

- *konkurencija od drugih GZ izvan Grada*
- *dodatno usitnjavanje poljoprivrednog zemljišta*
- *skup prelazak na ekološku poljoprivredu*
- *konkurentnost stranih proizvoda*
- *jaka turistička ponuda okolnog područja*
- *nedostatak kvalitetnih sadržaja za duži boravak turista*

Prometna i komunalna infrastruktura

- *porast cijena prilikom izgradnje*
- *niska osviještenost stanovništva u potrebi recikliranja*
- *produljenje radova na ŽCGO zbog čega dolazi do kašnjenja u sanaciji odlagališta Mojanka*
- *otvaranje novih ilegalnih odlagališta otpada*
- *rast troškova izgradnje kanalizacije i vodovoda*

Proračun

- *pretjerana ovisnost udruga o proračunskim izdacima*

2.3 Identifikacija ključnih izazova i potreba za naredni mandat

Na temelju analize stanja u prostoru, u ovome poglavlju istaknuti su osnovni izazovi i potrebe Grada Sinja u društvenom, gospodarskom te prometnom i komunalnom sektoru.

U sektoru društva kao temeljni izazov mogu se izdvojiti negativni demografski trendovi, međutim, znatno su bolji u odnosu na pokazatelje na razini Dalmatinske zagore, zbog čega Sinj predstavlja demografsko središte Zagore. Prema procjenama, broj stanovnika u Gradu Sinju lagano pada unatrag 10 godina, što zbog migracija stanovništva, a što zbog prirodnog kretanja broja stanovnika. Iako je analizom prirodnog kretanja stanovništva utvrđeno da Grad Sinj bilježi vrlo lagani prirodni pad stanovništva, u narednom mandatu potrebno je i dalje provoditi i ojačati demografske mjere. Unatrag tri godine u Gradu je zabilježeno veće doseljavanje od odseljavanja čemu su svakako doprinijele provođene demografske mjere. Kroz godine dolazi do povećanja broja stanovništva starije životne dobi čime se mijenjaju i potrebe stanovništva zbog čega je potrebno prilagoditi sustav na način da su te potrebe i zadovoljene. Zdravstvo i socijalna skrb najvažnije su potrebe stanovništva starije životne dobi. Ulaganjem u infrastrukturu, potrebnu za starije dobne skupine, povećat će se i njihova kvaliteta života. S druge strane, potrebno je istovremeno ulagati i u infrastrukturu za stanovništvo mlađe životne dobi kako bi se smanjilo iseljavanje mladih obitelji. Najvažnija potreba za mlade obitelji je osigurati dovoljan broj mjesta u vrtiću, jednosmjensku nastavu u osnovnoj školi za svakog učenika te kvalitetnu infrastrukturu za izvannastavne aktivnosti i društvenu aktivnost djece i mladih (sigurna i opremljena igrališta i sportske prostorije). Grad Sinj, sa svojim djelovanjem i ovlastima može uvelike unaprijediti društveno okruženje na svom prostoru i time potaknuti stanovništvo da ostane na prostoru Grada Sinja, a također i potaknuti doseljavanje mladih iz okolnih JLS. Daljnjim ulaganjem u društvenu infrastrukturu i brojnim poticajnim mjerama Grad Sinj moći će u budućnosti predstavljati centar pozitivnih demografskih procesa u trenutno, izrazito demografski negativnom prostoru Dalmatinske zagore.

U sektoru gospodarstva u posljednjih pet godina zabilježene su pozitivne promjene u odnosu zaposlenog i nezaposlenog stanovništva. Ključni izazov u narednom razdoblju biti će zadržati takve odnose s obzirom na pandemiju virusa COVID-19 te ponuditi dovoljan broj radnih mjesta na području Grada čime će se omogućiti radno sposobnom stanovništvu da živi i djeluje na prostoru Grada. Prednost u tom segmentu predstavlja postojanje GZ Kukuzovac u kojoj vrijede određene olakšice za poduzetnike koji odluče svoje poduzeće graditi na prostoru zone. Privlačenjem poduzetnika otvaraju se nova radna mjesta za stanovnike Grada. Kako bi stanovništvo bilo osposobljeno za rad u novim poduzećima potrebno je redovito provoditi cjeloživotno obrazovanje u vidu edukacija i osposobljavanja za poslove koji se nude na prostoru Grada. Sinj, zahvaljujući svom smještaju, ima izraziti potencijal u razvoju poljoprivredne proizvodnje. Glavni izazov u poljoprivredi Grada, predstavljaju malena, rascjepkana gospodarstva sa starijim i nedovoljno obrazovanim nositeljima koji teško mogu biti pokretač poljoprivredne proizvodnje. Grad ima mogućnost sudjelovati u oblikovanju unaprjeđene i poboljšane poljoprivredne proizvodnje. Poticajima i sufinanciranjem poljoprivrede može se potaknuti mlado i obrazovano stanovništvo da se započne baviti poljoprivrednom proizvodnjom. Uvođenjem inovacija i specijalizacijom poljoprivredne proizvodnje, ista može biti pokretač razvoja prostora. Povezivanjem poljoprivrede, odnosno OPG-ova, s turizmom unaprijedit će se i diversificirati turistička ponuda Sinja. Upravo je potreba za diversifikacijom turizma u Gradu Sinju jedna od temeljnih potreba u turizmu Grada. Daljnje valoriziranje već razvijene turističke infrastrukture, uz dodavanje novih sadržaja može osnažiti turizam na prostoru Grada. Postoji potreba za produljenjem

boravka turista na području Grada kako bi se odmaknulo od izletničkog karaktera turizma, te potreba za unaprjeđenjem smještajnih kapaciteta koji bi privlačili turiste veće platežne moći.

U sektoru prometa temeljni izazov i potreba u narednom razdoblju je daljnje unaprjeđenje i obnova cesta na području Grada. U Gradu je potrebno izgraditi mrežu prometnica kojom bi se smanjio pritisak i problem gužvi koje se javljaju u središtu grada. Potrebno je nastaviti razvijati pješačku i biciklističku infrastrukturu kako bi svi sudionici u prometu bili sigurni. Provedbom navedenih projekata omogućit će se bolje povezivanje rubnih dijelova Grada sa njegovim centrom čime će se potaknuti stanovništvo da ostane živjeti u rubnim naseljima Grada. U gradu na određenim lokacijama postoji problem parkinga pa je to jedan od izazova koje je potrebno riješiti u narednom razdoblju.

U sektoru komunalne infrastrukture najveći izazov predstavlja nepostojanje vodovoda za naselje Zelovo zbog čega je u narednom razdoblju potrebno završiti projekt izgradnje vodovoda čime bi opskrbljenost stanovništva Grada vodom iznosila 100 %. Nepostojanje sustava kanalizacije u okolnim naseljima Grada još je jedan od izazova u sektoru komunalne infrastrukture. U narednom razdoblju potrebno je proširiti kanalizacijsku mrežu u sva naselja Grada i tako umanjiti mogućnosti za potencijalno zagađenje okoliša. Najvažniji izazov i potrebu po pitanju komunalne infrastrukture u Gradu Sinju predstavlja gospodarenje otpadom. U narednom razdoblju potrebno je uvesti velike promjene kako bi sustav gospodarenja otpadom bio u skladu sa legislativom i direktivama Europske Unije

3 STRATEŠKI OKVIR

3.1 Prioriteti djelovanja

Strateško planiranje i razvoj Grada Sinja u razdoblju 2021.-2025. temeljit će se na postavljenom strateškom okviru koji je definiran kroz devet prioriteta unutar kojeg su razrađene mjere i aktivnosti kako bi se prioriteti ispunili. Svi prioriteti, mjere i aktivnosti usklađeni su s Nacionalnom razvojnom strategijom do 2030. g. Kako je Grad Sinj svrstan u II. skupinu brdsko-planinskih područja prioriteti, mjere i aktivnosti unutar provedbenog programa usklađeni su s razvojnim prioritetima brdsko-planinskih područja.

Prioriteti djelovanja definirani ovim provedbenim programom su:

1. *Unaprjeđenje odgojno-obrazovne funkcije Grada Sinja*
2. *Demografska revitalizacija Grada Sinja*
3. *Unaprjeđenje zdravstva i socijalne skrbi*
4. *Revitalizacija i jačanje gospodarske funkcije Grada Sinja*
5. *Unaprjeđenje kulturne i sportske ponude Grada*
6. *Unaprjeđenje komunalne infrastrukture*
7. *Razvoj prometne infrastrukture*
8. *Unaprjeđenje lokalne uprave i administracije*
9. *Zaštita i unaprjeđenje okoliša*

P1 Unaprjeđenje odgojno-obrazovne funkcije Grada Sinja

Iako je odgojno-obrazovna infrastruktura u Gradu Sinju na zadovoljavajućoj razini, postoji potreba za određenim preinakama koje su detaljno proanalizirane kroz analizu stanja. U Gradu postoji potreba za povećanjem kapaciteta predškolskih odgojnih ustanova te uspostavljanje jednosmjenske nastave u osnovnim školama za svu djecu na području Grada. Osim infrastrukturnih zahvata, postoji potreba i za uspostavu određenih aktivnosti koje će unaprijediti dostupnost odgojno-obrazovnih ustanova u Gradu. Sve planirane promjene u odgojno-obrazovnoj funkciji Grada okupljene su pod tim prioritetom.

P2 Demografska revitalizacija Grada Sinja

Demografski pokazatelji na prostoru Grada Sinja puno su povoljniji nego što je to slučaj u ostatku Dalmatinske zagore. Međutim, nekadašnji pozitivni trendovi ukazuju na proces stagnacije zbog čega je potrebno reagirati adekvatnim mjerama kako trendovi ne bi postali negativni. Kroz P2, cilj je, pomoću skupa poticajnih mjera, zadržati, ali i poboljšati demografsku sliku Grada.

P3 Unaprjeđenje zdravstva i socijalne skrbi

Uslijed rizika od smanjenja zdravstvenih funkcija Grada Sinja, identificirana je potreba mjera podrške jačanju funkcije zdravstva. Modernizacijom i uvođenjem inovativnih zdravstvenih usluga, Sinj će zadržati svoju ulogu centra zdravstva u Dalmatinskoj Zagori. U sklopu socijalne skrbi također postoji potreba za unaprjeđenjem dostupnih i razvoj novih oblika usluga koje bi unaprijedile skrb za socijalno ugrožene skupine. Kroz provođenje mjera i aktivnosti unutar P3, Grad Sinj modernizirati će i unaprijediti socijalnu skrb na području Grada.

P4 Revitalizacija i jačanje gospodarske funkcije Grada Sinja

Utjecaj epidemije virusa COVID-19 najviše se odrazio u gospodarskim sektorima zbog čega je u narednom razdoblju potrebno provesti mjere revitalizacije i oporavka i jačanje gospodarstva na području Grada. U sklopu P4 okupljene su djelatnosti poduzetništva, poljoprivrede i turizma. Turizam u Gradu Sinju uglavnom je orijentiran na razvoj kulturnog i hodočasničkog turizma. Postoji potreba za preusmjeravanjem turističke djelatnosti prema dodatnim selektivnim oblicima turizma. Poljoprivredna djelatnost na području Grada primarno je vezana uz obiteljska poljoprivredna gospodarstva čiji nositelji najčešće nemaju dovoljno kapaciteta i vještina za uvođenje modernih oblika poslovanja u poljoprivredi, stoga se u sklopu P4 planiraju mjere i aktivnosti koje će nositeljima Sinjskih OPG-a omogućiti i olakšati prelazak na moderniju i inovativniju poljoprivrednu proizvodnju.

P5 Unaprjeđenje kulturne i sportske ponude Grada

Kultura u Gradu ima dugačku povijest zbog čega je i ponuda kulturnih sadržaja na zadovoljavajućoj razini. No, muzeji, knjižnice i kulturni spomenici zahtijevaju uvođenje inovacija i modernizaciju zbog čega je kao prioritet određeno unaprjeđenje kulturne ponude Grada.

Sportska aktivnost građana postaje glavni način provođenja slobodnog vremena osoba što je vidljivo u broju sportskih udruga koje djeluju na području Grada. Povećanje interesa za sportskim aktivnostima povećava i potrebu za sportskom infrastrukturom koju treba redovito održavati i unaprjeđivati kako bi zadovoljila potrebne standarde zbog čega je u sklopu petog prioriteta određeno unaprjeđenje sportske ponude Grada.

P6 Unaprjeđenje komunalne infrastrukture

Komunalna infrastruktura na području Grada ima puno prostora za napredak. Vrlo niska stopa recikliranja i niska stopa izgrađenosti mreže odvodnje otpadnih i oborinskih voda glavni su razlozi zbog čega je kao prioritet, u razvoju Grada Sinja, postavljeno unaprjeđenje komunalne infrastrukture te su kroz mjere unutar P6 određene aktivnosti kojima će se ostvariti P6.

P7 Razvoj prometne infrastrukture

Kako bi se unaprijedila prometna infrastruktura i povećala sigurnost u prometu u narednom razdoblju definiran je prioritet P7.

P8 Unaprjeđenje lokalne uprave i administracije

Potreba za digitalizacijom javne uprave i administrativnih procesa identificirana je kao važan element budućeg razvoja EU, što je i potvrđeno kroz potrebe identificirane tijekom pandemije. Kako bi Grad Sinj išao ukorak s vremenom definiran je prioritet P8 kroz koji će se u narednom razdoblju provesti proces digitalizacije čime će se olakšati pristup i suradnja s građanima Grada Sinja.

P9 Zaštita i unaprjeđenje okoliša

Jedan od temelja održivog razvoja je čist okoliš koji je vrijedan resurs za razvoj turizma i drugih gospodarskih djelatnosti. Očuvanje prirodnog

okoliša, samim time, predstavlja jedan od važnijih izazova kod upravljanja razvojem u gradu zbog čega je formiran prioritet P9.

3.2 Mjere provedbenog programa

Unutar prioriteta definirane su mjere i aktivnosti koje će se provoditi u narednom razdoblju kako bi se prioriteti ostvarili.

Mjere i aktivnosti unutar ***P1 Unaprjeđenje odgojno-obrazovne funkcije Grada Sinja***

1.1. Ulaganje u infrastrukturu odgojno-obrazovnih ustanova

Pomoću mjere 1.1. obnovit će se odgojno-obrazovna infrastruktura Grada Sinja. Kako postoji potreba za povećanjem kapaciteta predškolskih i osnovnoškolskih ustanova, u narednom razdoblju izgradit će se dva i dograditi jedan objekt u predškolskom obrazovanju te će se pripremiti projektna dokumentacija za izgradnju nove osnovne škole. Unaprijedit će se postojeća odgojno-obrazovna infrastruktura kako bi se nastava u osnovnim školama na području Grada mogla održavati u jednoj smjeni te će se postojeća infrastruktura prilagoditi učenicima s posebnim potrebama. Ulaganjem u informatičku opremu, pružit će se svoj djeci jednaki pristup e-učenju te će se u suradnji s lokalnim OPG-ovima u škole uvesti zdrava prehrana.

Aktivnosti u sklopu mjere 1.1. su:

1.1.1. Redovito poslovanje te proširenje kapaciteta objekata za predškolsko obrazovanje

1.1.2. Priprema dokumentacije za izgradnju OŠ Fra Pavla Vučkovića

1.1.3. Ulaganje u unaprjeđenje infrastrukture osnovnoškolskih objekata s ciljem organizacije jednosmjenske nastave, uključujući i školske sportske dvorane

1.1.4. Ulaganje u opremanje osnovnih škola informatičkom opremom i podrška procesu digitalizacije u osnovnim školama

1.1.5. Infrastrukturna prilagodba objekata odgojno-obrazovne funkcije za potrebe osoba s invaliditetom

1.1.6. Uvođenje programa zdrave i lokalne prehrane u osnovne škole

1.2. Unaprjeđenje dostupnosti odgojno-obrazovnih sadržaja

U sklopu mjere 1.2. poboljšat će se dostupnost odgojno-obrazovnih sadržaja u Gradu Sinju. Kroz analizu stanja utvrđena je potreba za obnovom i modernizacijom opreme u predškolskim ustanovama. Kako bi se poboljšala dostupnost odgojno-obrazovnih sadržaja Grad će povećati fond za stipendije kako bi svaki student koji zadovolji sve uvjete mogao ostvariti pravo na stipendiju. Stipendirati će se studenti i učenici s područja Grada pri čemu će posebna pažnja biti posvećena učenicima koji se odluče školovati u deficitarnim zanimanjima. Nastavit će se sa sufinanciranjem prijevoza učenika i nabavkom materijala za učenike te će se dati podrška projektima zapošljavanja asistenata u nastavi kako bi svako dijete imalo odgovarajuću potporu prilikom školovanja. Grad će pružiti podršku razvoju programa cjeloživotnog obrazovanja za deficitarne djelatnosti te za jačanje digitalnih vještina kako bi se smanjila nezaposlenost na području Grada.

Aktivnosti u sklopu mjere 1.2. su:

1.2.1. Ulaganje u didaktičku opremu u predškolskim ustanovama

1.2.2. Stipendiranje studenata u deficitarnim zanimanjima

1.2.3. Stipendiranje izvrsnih učenika srednjih škola i učenika u deficitarnim zanimanjima

1.2.4. Sufinanciranje prijevoza učenika i nabavka materijala za učenike

1.2.5. Podrška projektima zapošljavanja asistenata u nastavi za pomoć djeci s posebnim potrebama

1.2.6. Podrška razvoju programa cjeloživotnog obrazovanja za djelatnosti potrebne na lokalnom tržištu rada te za jačanje digitalnih vještina

Provedbom mjera 1.1. i 1.2. ispunit će se prioritet P1 Unaprjeđenje odgojno-obrazovne funkcije Grada Sinja. Mjerama unutar prioriteta P1 doprinosi se provedbi četvrtog cilja održivog razvoja UN-a koji glasi Osigurati uključivo i pravedno obrazovanje i promicati prilike za cjeloživotno učenje svim ljudima. Također se doprinosi zelenoj i digitalnoj transformaciji na način da se uvode programi zdrave i lokalne prehrane te se uvođenjem informatičke opreme omogućava korištenje e-učenja svim učenicima na području Grada. Također se doprinosi i provedbi ciljeva iz Nacionalne razvojne strategije do 2030., osobito strateškom cilju 2 „Obrazovani i zaposleni ljudi".

*Mjere i aktivnosti unutar **P2 Demografska revitalizacija Grada Sinja***

2.1. Poticajne mjere za obitelji

Mjera 2.1. uključuje razvoj programa potpora i olakšica za novorođenčad. Grad Sinj će u sklopu mjere 2.1. i dalje provoditi sufinanciranje gradskih, ali i privatnih vrtića na način da se sa svakim dodatnim djetetom smanjuje cijena koju roditelji trebaju izdvojiti za boravak njihove djece u vrtiću. U sklopu mjere 1.2. omogućiti će se olakšice za poduzetnike s višebrojnom obitelji, koji odluče osnovati tvrtku ili unaprijediti poslovanje na području Grada.

Planirane aktivnosti u sklopu mjere 2.1. su:

2.1.1. Razvoj programa potpora i olakšica za novorođenčad

2.1.2. Sufinanciranje vrtića

2.1.3. Razvoj seta povlastica i olakšica za poduzetnike s obiteljima s više djece, uključujući dodatne mjere samozapošljavanja

2.2. Kreiranje demografski poticajne stambene politike

Druga definirana mjera unutar prioriteta P2 glasi kreiranje demografski poticajne stambene politike u sklopu koje će se poticati stanogradnja za mlade i mlade obitelji s djecom, sufinancirat će se projekti i dokumentacija za prvi stambeni objekt višebrojnih obitelji te će za obitelji niže platežne moći biti omogućeni sufinancirani najam POS stanova.

Planirane aktivnosti u sklopu mjere 2.2. su:

2.2.1. Poticana stanogradnja za mlade i mlade obitelji s djecom s integriranim programom olakšica

2.2.2. Sufinanciranje projekata i dokumentacije za prvi stambeni objekt

2.2.3. Sufinancirani najam POS stanova za mlade obitelji niže platežne moći

Provedbom mjera 2.1. i 2.2. ispunit će se prioritet P1 Demografska revitalizacija Grada Sinja na način da će se mlade obitelji zadržati na području Grada i pronaći zaposlenje u Gradu, a neki će se, zahvaljujući poticajima i olakšicama, odlučiti na otvaranje vlastitog poduzeća. Mjere doprinose provedbi ciljeva održivog razvoja UN-a te strateškog cilja 6 „Demografska revitalizacija i bolji položaj obitelji" u Nacionalnoj razvojnoj strategiji do 2030. g.

*Mjere i aktivnosti unutar **P3 Unaprjeđenje zdravstva i socijalne skrbi***

3.1. Modernizacija zdravstvenih usluga

Kroz mjeru 3.1., s obzirom na slabljenje Grada kao zdravstvenog centra, razvit će se set poticajnih mjera za očuvanje funkcije zdravstva u Gradu Sinju. Grad će razviti mrežu javnih defibrilatora i educirati stanovništvo o korištenju istih, te će, u narednom razdoblju, održavati besplatne radionice i edukacije o zdravom životu kako bi se kod građana još više izgradila svijest o važnosti zdrave prehrane i zdravom načinu života.

Planirane aktivnosti u sklopu mjere 3.1. su:

3.1.1. Razvoj mreže javnih defibrilatora, uz promociju i edukacije o načinu korištenja

3.1.2. Razvoj seta poticajnih mjera za očuvanje funkcije zdravstva

3.1.3. Održavanje besplatnih radionica i edukacija o zdravom životu

3.2. Poticanje modernizacije socijalne skrbi

Mjerom 3.2. razvijat će se usluga socijalnog mentorstva i socijalnog poduzetništva u Gradu Sinju, omogućit će se besplatni preventivni pregledi za umirovljenike te će se unaprijediti sustav mjera socijalne pomoći u nadležnosti Grada. Za nezaposleno stanovništvo bit će omogućeni sufinancirani tečajevi za prekvalifikaciju za potrebne djelatnosti na lokalnom tržištu. Kako u Gradu Sinju postoji potreba za domom za starije i nemoćne, Grad će u narednom razdoblju, pokrenuti program razvoja istog.

Planirane aktivnosti u sklopu mjere 3.2. su:

3.2.1. Razvoj usluga socijalnog mentorstva, socijalnog poduzetništva i socijalne inkluzije

3.2.2. Program razvoja doma za starije i nemoćne u Gradu Sinju

3.2.3. Besplatni preventivni pregledi za umirovljenike

3.2.4. Sufinanciranje tečajeva za prekvalifikaciju nezaposlenog stanovništva za potrebne djelatnosti na lokalnom tržištu

3.2.5. Unaprjeđenje sustava mjera socijalne pomoći u nadležnosti Grada

Provedbom mjera 3.1. i 3.2. ispunit će se prioritet P3. Mjerama unutar prioriteta P3 doprinosi se provedbi trećeg cilja održivog razvoja UN-a koji glasi Osigurati zdrav život i promicati blagostanje svih ljudi svih starosnih skupina te provedbi ciljeva iz Nacionalne razvojne strategije do 2030. g., osobito cilja 5 „Zdrav, aktivan i kvalitetan život".

Mjere i aktivnosti unutar ***P4 Revitalizacija i jačanje gospodarske funkcije Grada Sinja***

4.1. Podrška inovativnim procesima u gospodarstvu s ciljem revitalizacije

U sklopu mjere 4.1. radit će se na daljnjem infrastrukturnom opremanju GZ Kukuzovac te na privlačenju poduzeća na prostor GZ Kukuzovac. Osnovat će se poduzetnički inkubator u kojem će se pružiti potpora poduzetnicima početnicima i samozapošljavanje te će Grad kroz potpore, olakšice i povlastice poticati poduzetnike, osobito poduzetnice, s ciljem revitalizacije gospodarstva nakon epidemije COVID-19. Poseban skup poticaja dodjeljivat će se studentima koji se po završetku studija vrate u Grad i odluče pokrenuti svoj posao te poduzetnicima koji će svoja gospodarstva okrenuti ka zelenoj tranziciji.

Planirane aktivnosti u sklopu mjere 4.1. su:

4.1.1. Daljnje infrastrukturno opremanje GZ Kukuzovac

4.1.2. Osnivanje poduzetničkog inkubatora

4.1.3. Razvoj programa potpora, olakšica i povlastica za poduzetnike, s ciljem revitalizacije gospodarstva

4.1.4. Razvoj programa potpora, olakšica i povlastica za žene poduzetnice

4.1.5. Poticanje samozapošljavanja i početka poduzetničkih aktivnosti

4.1.6. Poticaji za studente koji se nakon studija vrate u Grad Sinj i odluče pokrenuti posao

4.1.7. Razvoj poticaja za poduzetnike u zelenoj tranziciji gospodarstva - dekarbonizacija poslovanja, korištenje OIE i dr.

4.2. Održivi turizam temeljen na kulturnom i hodočasničkom turizmu u suradnji s poljoprivrednim gospodarstvima u Gradu

Mjera 4.2. odnosi se na aktivnosti u turističkom sektoru. U sklopu ove mjere, Grad će pružiti podršku daljnjem razvoju hodočasničkog i kulturnog turizma uz daljnje jačanje brendova Gospe Sinjske i Alke. U narednom razdoblju, radit će se na promociji agroturističkih i ruralnoturističkih sadržaja te na uključivanju OPG-ova u turističku ponudu Sinja. Također će se poticati inovacije u sektoru turizma s ciljem razvoja selektivnih oblika turizma.

Planirane aktivnosti u sklopu mjere 4.2. su:

4.2.1. Uređenje i održavanje prirodnih resursa Grada Sinja

4.2.2. Podrška razvoju hodočasničkog turizma uz daljnje jačanje brenda Gospe Sinjske

4.2.3. Podrška daljnjem razvoju kulturnog turizma uz daljnje jačanje brenda Alke

4.2.4. Promocija agroturističkih i ruralnoturističkih sadržaja

4.2.5. Uključivanje OPG-ova u turističku ponudu Sinja u funkciji razvoja ruralnog turizma i agroturizma

4.2.6. Poticanje inovacija u sektoru turizma s ciljem razvoja selektivnih oblika turizma koji su komplementarni s hodočasničkim turizmom

4.3. Kvalitetnija poljoprivredna proizvodnja s naglaskom na inovacije u poljoprivredi

U sklopu mjere 4.3. osnovati će se Inovacijski centar za digitalnu poljoprivredu. Grad će održavati edukacije poljoprivrednika kako bi bili upućeni u korištenje mjera u poljoprivredi te kako bi unaprijedili posao na svom gospodarstvu. Poticat će se uvođenje ekološke poljoprivrede, suradnja između OPG-ova, TZ Grada Sinja i drugih subjekata u turizmu i ugostiteljstvu radi stvaranja lokalnog prehrambenog marketinškog lanca te udruživanje poljoprivrednika i razvoj zajedničke infrastrukture i mehanizacije.

Planirane aktivnosti u sklopu mjere 4.3. su:

4.3.1. Osnivanje Inovacijskog centra za digitalnu poljoprivredu u sklopu poduzetničkog inkubatora

4.3.2. Održavanje edukacija poljoprivrednika u vezi s korištenjem mjera u poljoprivredi i unaprjeđenjem poslovanja u poljoprivredi

4.3.3. Poticanje uvođenja ekološke poljoprivrede

4.3.4. Poticanje suradnje OPG-ova, TZ Grada Sinja i subjekata u turizmu i ugostiteljstvu radi stvaranja lokalnog prehrambenog i marketinškog lanca

4.3.5. Podrška udruživanju poljoprivrednika i razvoju zajedničke infrastrukture i mehanizacije

Provedbom mjera 4.1., 4.2. i 4.3 ispunit će se prioritet P4 Revitalizacija i jačanje gospodarske funkcije Grada Sinja. Mjerama unutar prioriteta P4 doprinosi se provedbi zelene i digitalne tranzicije, provedbi ciljeva iz Nacionalne razvojne strategije do 2030. g. te sljedećih ciljeva održivog razvoja UN-a:

- *Iskorijeniti glad, osigurati dostatne količine hrane i bolju prehranu te promicati održivu poljoprivredu.*
- *Postići ravnopravnost spolova i osnažiti sve žene i djevojčice*
- *Promicati ravnomjeran, uključivi i održivi gospodarski rast, punu i produktivnu zaposlenost i dostojan posao za sve.*
- *Izgraditi otpornu infrastrukturu, promicati uključivu i održivu industrijalizaciju i poticati inovacije.*

Mjere i aktivnosti unutar ***P5 Unaprjeđenje kulturne i sportske ponude Grada***

5.1. Modernizacija kulturnih djelatnosti

Iako je kroz analizu stanja utvrđeno da Grad Sinj redovito ulaže u kulturnu djelatnost na području Grada, u određenim kulturnim ustanovama potrebno je provesti modernizaciju. U sklopu mjere 5.1. nastavit će se daljnja ulaganja u obnovu i uređenje kulturnih spomenika i elemenata kulturne baštine, provest će se digitalizacija ustanova i sadržaja u kulturi te će Grad podupirati rad kulturnih udruga i društava kako bi zadovoljio potrebe stanovništva, ali i kulturnog turizma kao najrazvijenijeg oblika turizma u Gradu.

Planirane aktivnosti u sklopu mjere 5.1. su:

5.1.1. Nastavak ulaganja u obnovu i uređenje kulturnih spomenika i elemenata kulturne baštine

5.1.2. Digitalizacija ustanova i sadržaja u kulturi, uključujući knjižnice

5.1.3. Potpora radu kulturnih ustanova, udruga i društava

5.2. Promicanje sporta kao načina života

Kroz analizu stanja utvrđeno je da su u prethodnim godinama u Gradu uložena velika sredstva u napredak sporta i sportske infrastrukture na području Grada, no još uvijek postoji potreba za daljnjim ulaganjem zbog čega je formirana mjera 5.2. Kroz tu mjeru nastavit će se razvijati sportsko-rekreacijska infrastruktura s elementima zelene infrastrukture te će se pružiti podrška daljnjem razvoju sportskih sadržaja i klubova, natkrit će se gradski bazen kako bi se on mogao koristiti i u zimskom periodu, uredit će se dječja igrališta na području Grada te će se provoditi edukacija i osposobljavanje trenera.

Planirane aktivnosti u sklopu mjere 5.2. su:

5.2.1. Modernizacija i razvoj sportsko-rekreacijske infrastrukture s elementima zelene infrastrukture te podrška razvoju sportskih sadržaja i klubova

5.2.2. Održavanje i natkrivanje gradskog bazena

5.2.3. Uređenje dječjih igrališta

5.2.4. Edukacije i osposobljavanje trenera radi unaprjeđenja kvalitete sportskih i izvannastavnih aktivnosti

Provedbom mjera 5.1. i 5.2. ispunit će se prioritet P5 Unaprjeđenje kulturne i sportske ponude Grada. Mjerama unutar prioriteta P5 doprinosi se provedbi zelene i digitalne tranzicije te ciljevima Nacionalne razvojne strategije do 2030. g. .

Mjere i aktivnosti unutar ***P6 Unaprjeđenje komunalne infrastrukture***

6.1. Učinkovita i održiva infrastruktura vodovoda i odvodnje

Analizom stanja utvrđena je potreba za izgradnjom i modernizacijom vodovodne mreže i mreže odvodnje na području Grada zbog čega je, unutar prioriteta P6, odabrana mjera 6.1. Učinkovita i održiva infrastruktura vodovoda i odvodnje. Unutar te mjere, u narednom razdoblju, biti će izgrađen vodovod u naselju Zelovo te će se izgraditi kanalizacijska mreža u svim naseljima Grada Sinja. Također će biti provođena modernizacija sustava vodoopskrbe i odvodnje na području Grada.

Planirane aktivnosti u sklopu mjere 6.1. su:

6.1.1. Izgradnja vodovoda u naselju Zelovo

6.1.2. Izgradnja kanalizacijske mreže u naseljima Grada Sinja

6.1.3. Modernizacija sustava javne vodoopskrbe

6.1.4. Modernizacija sustava javne odvodnje i odvodnje oborinskih voda

6.2. Kružno gospodarenje otpadom i upravljanje javnom imovinom

Gospodarenje otpadom u Gradu Sinju ima veliki prostor za napredak i potrebno je u narednom razdoblju provesti određene aktivnosti kako bi ono odgovaralo zahtjevima EU. Stoga je unutar prioriteta P6 određena mjera 6.2. u sklopu koje će se, u narednom razdoblju, izgraditi sortirnica, sanirati će se odlagalište otpada Mojanka i ilegalna odlagališta na području Grada, ulagat će se u infrastrukturu za odvojeno prikupljanje otpada, provodit će se edukacija o važnosti recikliranja te će se nastaviti s aktivnostima redovnog održavanja javne komunalne infrastrukture i objekata.

Planirane aktivnosti u sklopu mjere 6.2. su:

6.2.1. Izgradnja sortirnice

6.2.2. Sanacija odlagališta Mojanka

6.2.3. Sanacija ilegalnih odlagališta otpada

6.2.4. Ulaganje u infrastrukturu za odvojeno prikupljanje otpada (spremnici, vozila)

6.2.5. Edukacije stanovništva o važnosti recikliranja

6.2.6. Aktivnosti redovnog održavanja javne komunalne infrastrukture i objekata te redovnih djelatnosti

Provedbom mjera 6.1. i 6.2. ispunit će se prioritet P6 Unaprjeđenje komunalne infrastrukture. Mjerama unutar prioriteta P6 doprinosi se provedbi zelene tranzicije, Nacionalne razvojne strategije te ciljevima održivog razvoja UN-a.

Mjere i aktivnosti unutar ***P7 Razvoj prometne infrastrukture***

7.1. Unaprjeđenje prometne povezanosti Grada Sinja

Grad Sinj je dobro prometno povezan unutar Grada, ali i s okolnim naseljima, no potrebno je redovito modernizirati ceste i poboljšavati prometnu infrastrukturu na području Grada zbog čega je kao mjera unutar P7 odabrano unaprjeđenje prometne povezanosti Grada Sinja. U Gradu je potrebno izgraditi mrežu prometnica kojom bi se smanjio pritisak i problem gužvi koje se javljaju u središtu grada. U sklopu mjere 7.1. poticat će se izgradnja najznačajnijeg infrastrukturnog projekta u vidu brze ceste Kukuzovac-Križice čija realizacija bi imala izniman gospodarski značaj i utvrdila Sinj kao jedno od najperspektivnijih područja u RH. Ovim rješenjem skratilo bi se vrijeme putovanja i povećala protočnost prometa prema autocesti, povećala dostupnost Gradu Splitu te osigurala Gradu Sinju poziciju perspektivnog i prosperitetnog područja visoke kvalitete života. Uz navedeno, provodit će se daljnja obnova i održavanje lokalnih i nerazvrstanih cesta te poljskih putova te će se ulagati u infrastrukturu javnog prometa.

Planirane aktivnosti u sklopu mjere 7.1. su:

7.1.1. Izgradnja mreža prometnica

7.1.2. Obnova i održavanje lokalnih i nerazvrstanih cesta

7.1.3. Održavanje poljskih putova

7.1.4. Ulaganje u infrastrukturu javnog prometa

7.2. Sigurnost građana u prometu i javnim prostorima

Sigurnost u prometu vrlo je važna stavka na koju je potrebno obratiti pozornost prilikom upravljanja i planiranja prometa na nekom prostoru zbog čega je odabrana mjera 7.2. U sklopu te mjere izgradit će se biciklističke staze i nogostupi, postavit će se energetski učinkovita javna rasvjeta, unaprijedit će se horizontalna i vertikalna signalizacija u prometu te će se ulagati u sigurnost javnih površina.

Planirane aktivnosti u sklopu mjere 7.2. su:

7.2.1. Izgradnja biciklističkih i cikloturističkih staza

7.2.2. Izgradnja nogostupa

7.2.3. Postavljanje energetski učinkovite javne rasvjete

7.2.4. Unaprjeđenje horizontalne i vertikalne signalizacije u prometu

7.2.5. Ulaganje u sigurnost javnih površina

Provedbom aktivnosti unutar mjera 7.1. i 7.2. ispunit će se prioritet P7 Razvoj prometne infrastrukture. Mjerama unutar P7 doprinosi se zelenoj i digitalnoj tranziciji, provedbi ciljeva Nacionalne razvojne strategije te ciljeva održivog razvoja UN-a.

Mjere i aktivnosti unutar ***P8 Unaprjeđenje lokalne uprave i administracije***

8.1. Ulaganje u digitalizaciju javne uprave i jačanje kapaciteta upravljanja razvojem

Kako je kroz proteklo razdoblje epidemije utvrđeno da je digitalizacija javne uprave i administrativnih procesa važan element budućeg razvoja, za naredno razdoblje definirana je mjera 8.1. u sklopu koje će se modernizirati infrastruktura i oprema javnog sektora, razvit će se online platforma za komunikaciju s građanima te će se raditi na jačanju kapaciteta za pripremu i provedbu EU projekata. Pružit će se potpora radu gradskih tijela i komisija, implementirati će se zeleni, digitalni i kružni elementi u upravljanju razvojem te će se pružiti podrška radu udruga civilnog društva.

Planirane aktivnosti u sklopu mjere 8.1. su:

8.1.1. Modernizacija infrastrukture i opreme javnog sektora

8.1.2. Razvoj online platforme za komunikaciju s građanima

8.1.3. Jačanje kapaciteta za pripremu i provedbu EU projekata

8.1.4. Potpora radu gradskih tijela i komisija te podrška redovitoj djelatnosti izvršnog tijela

8.1.5. Implementacija zelenih, digitalnih i kružnih elemenata u upravljanje razvojem

8.1.6. Podrška radu udruga civilnog društva

Provedbom aktivnosti iz mjere 8.1. ispunit će se prioritet P8 Unaprjeđenje lokalne uprave i administracije. Mjerom se doprinosi digitalnoj tranziciji koja je definirana kroz EU ciljeve te provedbi ciljeva Nacionalne razvojne strategije.

Mjere i aktivnosti unutar P9 Zaštita i unaprjeđenje okoliša

9.1. Razvoj zelenog urbanog okoliša

U gradskom prostoru razvoj i održavanje zelenih površina predstavlja bitnu ulogu u zadržavanju kvalitete sastavnica okoliša zbog čega je, unutar prioriteta P9, odabrana mjera Razvoj zelenog urbanog okoliša. U narednom razdoblju će se u sklopu mjere 9.1. razvijati zelena infrastruktura i javne zelene površine te će se poticati energetska obnova javnih i stambenih zgrada.

Planirane aktivnosti u sklopu mjere 9.1. su:

9.1.1. Razvoj zelene infrastrukture i javnih zelenih površina

9.2.2. Poticanje energetske obnove javnih i stambenih objekata

9.2. Otpornost na rizike i klimatske promjene

Kako bi se u narednom razdoblju povećala otpornost na rizike i na klimatske promjene u Gradu Sinju definirana je mjera 9.2. u sklopu koje će se ulagati u infrastrukturno opremanje i razvoj kapaciteta dionika u sustavu civilne zaštite te će se provoditi mjere jačanja otpornosti na prirodne rizike i klimatske promjene.

Planirane aktivnosti u sklopu mjere 9.2. su:

9.2.1. Ulaganje u infrastrukturno opremanje i razvoj kapaciteta dionika u sustavu civilne zaštite (vatrogastvo i dr.)

9.2.2. Integrirane mjere jačanja otpornosti na prirodne rizike i klimatske promjene

Provedbom aktivnosti, odnosno mjera 9.1. i 9.2. ispunit će se prioritet P9 Zaštita i unaprjeđenje okoliša. Mjerama se doprinosi zelenoj tranziciji te provedbi ciljeva Nacionalne razvojne strategije i održivog razvoja UN-a.

3.3. Indikativnifinancijski okvir zaprovedbu mjera,aktivnosti i projekata

Tablica u nastavku je indikativne naravi te može varirati tijekom vremena provedbe Provedbenog programa ovisno o vanjskim izvorima financiranja, iz kojeg razloga su projekti prikazani temeljem izračuna u poglavlju 4.

Redni broj	NAZIV PRIORITETA/MJERE/APP	INDIKATIVNA PLANIRANA SREDSTVA KROZ PRORAČUN (kn)				UKUPNO (2022.-2025.)	INDIKATIVAN IZVOR FINANCIRANJA U PRORAČUNU
		2022.	2023.	2024.	2025.		
1.	**Unaprjeđenje odgojno-obrazovne funkcije Grada Sinja**	**25.227.000,00**	**21.955.000,00**	**19.355.000,00**	**18.070.000,00**	**84.607.000,00**	***Program 1002; 1005; 1006***
1.1.	Ulaganje u infrastrukturu odgojno-obrazovnih ustanova	16.240.000,00	14.235.000,00	12.635.000,00	11.600.000,00	54.710.000,00	*Program 1002; 1005*
projekt	*Izgradnja dječjeg vrtića u Glavicama*	*300.000,00*	*1.000.000,00*	*200.000,00*	*0*	1.500.000,00	*K101503*
projekt	*Izgradnja novog dječjeg vrtića u Karakašici*	*300.000,00*	*1.000.000,00*	*200.000,00*	*0*	1.500.000,00	*K101504*
1.2.	Unaprjeđenje dostupnosti odgojno-obrazovnih sadržaja	8.987.000,00	7.720.000,00	6.720.000,00	6.470.000,00	29.897.000,00	*Program 1002; 1005; 1006*
projekt	*Projekt "Opremanje dječjeg igrališta u DV "Bili cvitak", područni dječji vrtić Alkarić Brnaze*	*360.000,00*	*0*	*0*	*0*	360.000,00	*K101510*
projekt	*Projekt "Mala Sinjska priča"*	*1.393.000,00*	*1.850.000,00*	*1.250.000,00*	*0*	4.493.000,00	*K100203*
projekt	*Projekt "Zajedno za djecu Sinja"*	*1.064.000,00*	*400.000,00*	*0*	*0*	1.464.000,00	*K100202*
2.	**Demografska revitalizacija Grada Sinja**	**9.750.000,00**	**9.250.000,00**	**7.860.000,00**	**9.750.000,00**	**36.610.000,00**	***Program 1002; 1006; 1009; 1014***
2.1.	Poticajne mjere za obitelji	7.150.000,00	6.650.000,00	5.260.000,00	6.750.000,00	25.810.000,00	*Program 1002; 1006; 1014*
2.2.	Kreiranje demografski poticajne stambene politike	2.600.000,00	2.600.000,00	2.600.000,00	3.000.000,00	10.800.000,00	*Program 1009*
3.	**Unaprjeđenje zdravstva i socijalne skrbi**	**7.953.000,00**	**4.370.000,00**	**4.370.000,00**	**5.500.000,00**	**22.193.000,00**	***Program 1006; 1008***
3.1.	Modernizacija zdravstvenih usluga	500.000,00	400.000,00	200.000,00	1.000.000,00	2.100.000,00	*Program 1008*
3.2.	Poticanje modernizacije socijalne skrbi	7.453.000,00	3.970.000,00	4.170.000,00	4.500.000,00	20.093.000,00	*Program 1006*
projekt	*Projekt "Zaželi - Susjede brinu o susjedima - faza II"*	*438.900,00*	*0*	*0*	*0*	438.900,00	*A100606*
4.	**Revitalizacija i jačanje gospodarske funkcije Grada Sinja**	**5.410.000,00**	**7.050.000,00**	**7.550.000,00**	**8.433.000,00**	**28.443.000,00**	***Program 1003 1008; 1014; 1015***
4.1.	Podrška inovativnim procesima u gospodarstvu s ciljem revitalizacije	3.410.000,00	3.250.000,00	3.750.000,00	4.250.000,00	14.660.000,00	*Program 1014*
projekt	*Gospodarska zona Kukuzovac - radovi na izgradnji gospodarske infrastrukture*	*1.000.000,00*	*1.000.000,00*	*1.500.000,00*	*1.000.000,00*	4.500.000,00	*K101401*
projekt	*Izrada projektne dokumentacije za Projekti "Difuznog poduzetničkog inkubatora"*	*500.000,00*	*1.000.000,00*	*1.000.000,00*	*0*	2.500.000,00	*K101508*
4.2.	Održivi turizam temeljen na kulturnom i hodočasničkom turizmu u suradnji s poljoprivrednim gospodarstvima u Gradu	1.700.000,00	3.300.000,00	3.300.000,00	3.500.000,00	11.800.000,00	*Program 1003 1008; 1015*
4.3.	Kvalitetnija poljoprivredna proizvodnja s naglaskom na inovacije u poljoprivredi	300.000,00	500.000,00	500.000,00	683.000,00	1.983.000,00	*Program 1015*
projekt	*Inovacijski centar za digitalnu poljoprivredu - zgrada Štalije*	*300.000,00*	*500.000,00*	*500.000,00*	*483.000,00*	1.783.000,00	*K101505*
5.	**Unaprjeđenje kulturne i sportske ponude Grada**	**16.755.000,00**	**14.671.000,00**	**12.915.000,00**	**14.281.666,67**	**58.622.666,67**	***Program 1003; 1004; 1014; 1015; 1016***
5.1.	Modernizacija kulturnih djelatnosti	3.825.000,00	3.735.000,00	2.835.000,00	3.801.666,67	14.196.666,67	*Program 1003; 1016*
projekt	*Izrada Plana upravljanja kulturnim dobrima (tvrđavom Grad, tvrđavom Kamičak sa Palacinom) i Interpretacijsko*	*100.000,00*	*100.000,00*	*100.000,00*	*100.000,00*	400.000,00	*K101603*

Redni broj	NAZIV PRIORITETA/MJERE/APP	INDIKATIVNA PLANIRANA SREDSTVA KROZ PRORAČUN (kn)				UKUPNO (2022.-2025.)	INDIKATIVAN IZVOR FINANCIRANJA U PRORAČUNU
		2022.	2023.	2024.	2025.		
	edukacijskim centrom Sinjska alka, sa pripadajućim javnim pozivima za odabir upravitelja, te provedba Plana						
projekt	*Projekt "Sinjska cesta"*	*100.000,00*	*400.000,00*	*0*	*0*	500.000,00	*K101604*
projekt	*Uređenje Doma kulture u Brnazama*	*440.000,00*	*0*	*0*	*0*	440.000,00	*K101320*
projekt	*Opremanje Lapidarija uz zgradu Palacine (tvrđava Kamičak) i sanacija pripadajućeg zida radi realizacije Projekta botaničkog vrta i lapidarija Muzeja Cetinske krajine Sinj*	*200.000,00*	*500.000,00*	*0*	*0*	700.000,00	*K101602*
5.2.	Promicanje sporta kao načina života	12.930.000,00	10.936.000,00	10.080.000,00	10.480.000,00	44.426.000,00	*Program 1004; 1014; 1015*
projekt	*Uređenje prostora "Aerodrom"*	*150.000,00*	*816.000,00*	*1.600.000,00*	*0*	2.566.000,00	*K101509*
projekt	*Izgradnja velikog igrališta sa umjetnom travom uz gradski stadion NK Junak*	*2.000.000,00*	*0*	*0*	*0*	2.000.000,00	*K101316*
projekt	*Izrada projektne dokumentacije za športski prostor na Š.C."Ivica Poljak Sokol i Andrija Alčić" za ragbi klub*	*200.000,00*	*0*	*0*	*0*	200.000,00	*K101333*
projekt	*Projektiranje rasvjete glavnog nogometnog terena NK Junak*	*720.000,00*	*0*	*0*	*0*	720.000,00	*K101329*
projekt	*Sanacija malog igrališta sa umjetnom travom uz NK Glavice*	*150.000,00*	*0*	*0*	*0*	150.000,00	*K101336*
projekt	*Prenamjena istočne tribine NK Junak u tribinu i sportske dvorane*	*300.000,00*	*0*	*0*	*0*	300.000,00	*K101335*
projekt	*Izgradnja parkirališta i dječjeg igrališta na Bazani*	*100.000,00*	*1.000.000,00*	*1.000.000,00*	*0*	2.100.000,00	*K101326*
projekt	*Family Point igralište*	*100.000,00*	*1.640.000,00*	*0*	*0*	1.740.000,00	*K101337*
projekt	*Uređenje dječjeg igrališta uz P.Š.Karakašica*	*230.000,00*	*0*	*0*	*0*	230.000,00	*K101324*
projekt	*Izrada projektne dokumentacije za izgradnju dječjeg dječjeg igrališta u Suhaču*	*300.000,00*	*0*	*0*	*0*	300.000,00	*K101325*
projekt	*Uređenje igrališta Š.C. Mladen Pavić Kemba*	*125.000,00*	*0*	*0*	*0*	125.000,00	*K101322*
projekt	*Uređenje igrališta Vučkovići*	*120.000,00*	*0*	*0*	*0*	120.000,00	*K101323*
6.	**Unaprjeđenje komunalne infrastrukture**	**20.300.000,00**	**18.804.000,00**	**23.595.000,00**	**24.210.000,00**	**86.909.000,00**	***Program 1010; 1011; 1012; 1013; 1014; 1015; 1018***
6.1.	Učinkovita i održiva infrastruktura vodovoda i odvodnje	7.800.000,00	8.000.000,00	8.500.000,00	10.000.000,00	34.300.000,00	*Program 1010; 1014; 1013; 1015*
projekt	*Vodoopskrba Zelovski plato*	*200.000,00*	*500.000,00*	*500.000,00*	*1.000.000,00*	2.200.000,00	*K101321*
projekt	*Uređenje aktivnih bunara*	*300.000,00*	*300.000,00*	*300.000,00*	*300.000,00*	1.200.000,00	*K101319*
projekt	*Projektiranje odvodnje u Ulici Put Piketa, naselje Luka, Čosin potok, Put Šušnjevače Karajkova lokva*	*600.000,00*	*0*	*0*	*0*	600.000,00	*K101330*
6.2.	Kružno gospodarenje otpadom i upravljanje javnom imovinom	12.500.000,00	10.804.000,00	15.095.000,00	14.210.000,00	52.609.000,00	*Program 1012; 1011; 1010; 1018*
projekt	*Projektiranje sortirnice odvojeno prikupljenog otpada i kompostane*	*500.000,00*	*1.200.000,00*	*4.000.000,00*	*0*	5.700.000,00	*K101203*
projekt	*Sanacija odlagališta komunalnog otpada Majanka II. Dio I faze*	*4.800.000,00*	*2.500.000,00*	*0*	*0*	7.300.000,00	*K101201*
projekt	*Sanacija odlagališta komunalnog otpada Majanka - II faza*	*500.000,00*	*500.000,00*	*5.000.000,00*	*6.980.000,00*	12.980.000,00	*K101201*
projekt	*Proširenje groblja u Turjacima*	*150.000,00*	*514.000,00*	*0*	*0*	664.000,00	*K101303*
projekt	*Izgradnja groblja u naselju Jasensko*	*200.000,00*	*150.000,00*	*515.000,00*	*0*	865.000,00	*K101304*
projekt	*Izrada projektne dokumentacije za proširenje groblja "Šibenica" u Glavicama*	*100.000,00*	*70.000,00*	*150.000,00*	*0*	320.000,00	*K101305*

Redni broj	NAZIV PRIORITETA/MJERE/APP	INDIKATIVNA PLANIRANA SREDSTVA KROZ PRORAČUN (kn)				UKUPNO (2022.-2025.)	INDIKATIVAN IZVOR FINANCIRANJA U PRORAČUNU
		2022.	2023.	2024.	2025.		
7.	**Razvoj prometne infrastrukture**	**13.080.000,00**	**12.240.000,00**	**6.850.000,00**	**13.167.000,00**	**53.317.000,00**	***Program 1010; 1011; 1013; 1014; 1018***
7.1.	Unaprjeđenje prometne povezanosti Grada Sinja	7.460.000,00	5.640.000,00	8.180.000,00	8.750.000,00	30.030.000,00	*Program 1010; 1014; 1013; 1018*
projekt	*Rekonstrukcija NC u D.Glavicama od škole do Mastića*	*150.000,00*	*150.000,00*	*1.550.000,00*	*0*	1.850.000,00	K101309
projekt	*Uređenje Ulice 72.bojne VP*	*360.000,00*	*0*	*0*	*0*	360.000,00	K101318
projekt	*Projekt uređenja ulaza u Grad (Matića ulica)*	*600.000,00*	*0*	*0*	*0*	600.000,00	K101343
projekt	*Izrada projektne dokumentacije za uređenje Ulice 126. Brigade do Pazara*	*200.000,00*	*150.000,00*	*0*	*0*	350.000,00	K101332
projekt	*Izrada projektne dokumentacije za uređenje ceste od Doma zdravlja preko Gospićice do Ulice 126. Brigade*	*100.000,00*	*150.000,00*	*0*	*0*	250.000,00	K101331
projekt	*Izrada projektne dokumentacije za spoj ceste Hipodrom-Prečistać*	*200.000,00*	*200.000,00*	*1.840.000,00*	*0*	2.240.000,00	K101308
projekt	*Izrada izvedbenog projekta za zahvat izvanrednog održavanja državne ceste DC1 kroz grad Sinj (Splitska ulica), duljine 580 m*	*150.000,00*	*0*	*0*	*0*	150.000,00	K101328
projekt	*Izrada projektne dokumentacije za uređenje ceste Lunjbinov most - Miljenka Buljana (uređenje ceste, nogostup, javna rasvjeta)*	*0*	*200.000,00*	*0*	*0*	200.000,00	K101338
projekt	*Izgradnja sabirne ulice u EX Vojarni Ivaniša Nelipića*	*350.000,00*	*0*	*0*	*0*	350.000,00	K101307
projekt	*Sufinanciranje projekta uređenja raskrižja Ulica M. Buljana (LC67040) i Put Ferate*	*150.000,00*	*0*	*0*	*0*	150.000,00	K101327
projekt	*Uređenje ceste od Prečistaća-Šabić/Majić*	*100.000,00*	*0*	*0*	*0*	100.000,00	K101339
7.2.	Sigurnost građana u prometu i javnim prostorima	5.620.000,00	6.600.000,00	6.650.000,00	4.417.000,00	23.287.000,00	*Program 1013; 1010; 1011*
projekt	*Izgradnja nogostupa Privija - Šuć*	*250.000,00*	*0*	*0*	*0*	250.000,00	K101311
projekt	*Izgradnja nogostupa u Glavicama od Dolića do raskrižja Vučić-Labrović*	*0*	*200.000,00*	*1.450.000,00*	*0*	1.650.000,00	K101312
projekt	*Izgradnja nogostupa sa biciklističkom stazom nastavak do Aerodroma*	*800.000,00*	*1.000.000,00*	*1.000.000,00*	*0*	2.800.000,00	K101306
projekt	*Izgradnja nogostupa Put Pavića*	*0*	*500.000,00*	*0*	*0*	500.000,00	K101301
projekt	*Izgradnja nogostupa od Zarke Macana do spomenika Radošić Gornji*	*270.000,00*	*400.000,00*	*0*	*0*	670.000,00	K101302
projekt	*Rekonstrukcija ceste Privija Han (javna rasvjeta)*	*500.000,00*	*0*	*0*	*0*	500.000,00	K101310
8.	**Unaprjeđenje lokalne uprave i administracije**	**16.220.000,00**	**16.430.000,00**	**16.470.000,00**	**16.470.000,00**	**65.590.000,00**	***Program 1001; 1008; 1014; 1015; 1017; 1018***
8.1.	Ulaganje u digitalizaciju javne uprave i jačanje kapaciteta upravljanja razvojem	16.220.000,00	16.430.000,00	16.470.000,00	16.470.000,00	65.590.000,00	*Program 1001; 1008; 1014; 1015; 1017; 1018*
projekt	*Razvojna strategija Grada Sinja*	*200.000,00*	*0*	*0*	*0*	200.000,00	A101404
9.	**Zaštita i unaprjeđenje okoliša**	**9.005.000,00**	**9.430.000,00**	**9.055.000,00**	**10.755.000,00**	**38.245.000,00**	***Program 1007; 1010; 1015***
9.1.	Razvoj zelenog urbanog okoliša	2.300.000,00	2.675.000,00	2.300.000,00	3.000.000,00	10.275.000,00	*Program 1010; 1015*
9.2.	Otpornost na rizike i klimatske promjene	6.705.000,00	6.755.000,00	6.755.000,00	7.755.000,00	27.970.000,00	*Program 1007*
UKUPNO PO MJERAMA		**123.700.000,00**	**114.200.000,00**	**116.000.000,00**	**120.636.666,67**	**474.536.666,67**	

4. Projekti

U nastavku su prikazani projekti koji direktno ulaze u Provedbeni program Grada Sinja. Za svaki projekt ponuđena je indikativna alokacija prema potencijalnim sredstvima financiranja te indikativan prikaz potrebnih sredstava iz proračuna. S obzirom na vanjske izvore financiranja te natječaje na koje se projekti mogu prijaviti, indikativan prikaz sredstava može varirati tijekom provedbe. U tablici u poglavlju 3.3. prikazana su samo indikativna sredstva koja su prikazana nakon izračuna potencijalnih izvora financiranja.

Broj mjere	NAZIV PROJEKTA	UKUPNA VRIJEDNOST PROJEKTA	POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA				INDIKATIVNA PLANIRANA SREDSTVA IZ PRORAČUNA				INDIKATIVAN IZVOR FINANCIRANJA U PRORAČUNU
			EU sredstva	Nacionalni proračun	Županijski proračun	Lokalni proračun	2022.	2023.	2024.	2025.	
1.1.	Izgradnja dječjeg vrtića u Glavicama	8.220.158,06	6.987.134,35	0,00	0,00	1.233.023,71	450.000,00	783.023,71	0,00	0,00	Program 1002;1005
1.1.	Izgradnja novog dječjeg vrtića u Karakašici	8.000.000,00	6.800.000,00	0,00	0,00	1.200.000,00	0,00	450.000,00	750.000,00	0,00	Program 1002;1005
1.2.	Projekt "Opremanje dječjeg igrališta u DV "Bili cvitak", područni dječji vrtić Alkarić Brnaze	350.000,00	297.500,00	0,00	0,00	52.500,00	52.500,00	52.500,00	0,00	0,00	Program 1002;1005
1.2.	Projekt "Zajedno za djecu Sinja"	2.296.008,40	2.296.008,40	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Program 1002;1005
3.2.	Projekt "Zaželi - Susjede brinu o susjedima - faza II"	5.438.900,00	5.000.000,00	0,00	0,00	438.900,00	438.900,00	0,00	0,00	0,00	Program 1006
4.3.	Inovacijski centar za digitalnu poljoprivredu - zgrada Stalije	8.200.000,00	6.396.000,00	410.000,00	0,00	1.394.000,00	194.000,00	300.000,00	450.000,00	450.000,00	Program 1012
5.1.	Izrada Plana upravljanja kulturnim dobrima (tvrđave Grad i Kmičak) sa pripadajućim javnim pozivima za odabir upravitelja	86.250,00	0,00	0,00	0,00	86.250,00	86.250,00	0,00	0,00	0,00	Program 1003
5.2.	Sanacija postojećeg nogometnog igrališta sa ugradnjom umjetnog travnjaka	3.747.500,00	0,00	2.248.500,00	0,00	1.499.000,00	1.499.000,00	0,00	0,00	0,00	Program 1004; 1012
5.2.	Izgradnja štala za konje na Hipodromu	15.000.000,00	0,00	0,00	0,00	15.000.000,00	8.000.000,00	7.000.000,00	0,00	0,00	Program 1004; 1012
5.2.	Uređenje prostora "Aerodrom"	6.000.000,00	3.000.000,00	600.000,00	0,00	2.400.000,00	800.000,00	800.000,00	800.000,00	0,00	Program 1004; 1012
5.2.	Izgradnja parkirališta i dječjeg igrališta na Bazani	2.000.000,00	1.700.000,00	0,00	100.000,00	200.000,00	0,00	0,00	200.000,00	0,00	Program 1004; 1012
5.2.	Izgradnja dječjeg igrališta na Planici u Glavicama i Karakašici (2 odvojena projekta)	400.000,00	0,00	0,00	0,00	400.000,00	400.000,00	0,00	0,00	0,00	Program 1004; 1012
5.2.	Family Point igralište	1.750.000,00	1.225.000,00	175.000,00	0,00	350.000,00	350.000,00	0,00	0,00	0,00	Program 1004; 1012
6.1.	Uređenje aktivnih bunara	350.000,00	0,00	0,00	0,00	350.000,00	350.000,00	0,00	0,00	0,00	Program 1009; 1012; 1013
6.2.	Sanacija odlagališta komunalnog otpada Mojanka	74.500.000,00	59.600.000,00	0,00	0,00	14.900.000,00	1.500.000,00	1.400.000,00	6.000.000,00	6.000.000,00	Program 1011
6.2.	Proširenje groblja u Turjacima	500.000,00	0,00	0,00	0,00	500.000,00	500.000,00	0,00	0,00	0,00	Program 1011
7.1.	Rekonstrukcija NC u D.Glavicama od škole do Masoića	500.000,00	0,00	0,00	0,00	500.000,00	0,00	0,00	500.000,00	0,00	Program 1009; 1012
7.1.	Uređenje Ulice 72.bojne VP	350.000,00	0,00	0,00	0,00	350.000,00	350.000,00	0,00	0,00	0,00	Program 1009; 1012
7.1.	Projekt uređenja ulaza u Grad (Matića ulica)	700.000,00	350.000,00	140.000,00	0,00	210.000,00	210.000,00	0,00	0,00	0,00	Program 1009; 1012

Tijekom procesa izrade provedbenog programa identificirani su projekti velika značenja za razvoj Grada Sinja, a ne ulaze u popis projekata provedbenog programa iz razloga što im nedostaje projektno-tehničke i druge pripremne dokumentacije, nisu u nadležnosti Grada i gradskih ustanova i tvrtki ili se financiraju isključivo iz drugih izvora (Grad ne utječe na njegovu provedbu). Njihov popis nalazi se u nastavku. Svi navedeni projekti od velikog su značaja za budući razvoj Grada Sinja te su u skladu s definiranim strateškim okvirom, stoga je potrebno aktivno poticati njihovu provedbu te u narednom razdoblju ostvariti potrebne uvjete za njihovu provedbu.

- *Projekt socijalnog stanovanja - stambeno zadrugarstvo (2.2.)*
- *Izgradnja poduzetničkog inkubatora za start -up tvrtke (4.1.)*
- *Projekt " Alkarska staza" - ulice prolaska Alkarske povorke (4.2.)*
- *Mirisna staza (projekt medonosnog bilja) – Agroforestry (4.2.)*
- *Projekt smještanja Galerije Sikirica, Glazbene škole i Gradske knjižnice u nove prostore (5.1.)*
- *Projekt postavljanja rasvjete na NK Junak (5.2.)*
- *Projekt izgradnje novih prostorija za ragbi klub u Sinju na športskom centru "Ivica Poljak - Sokol i Andrija Alčić" (5.2.)*
- *Projekt izgradnje tribine i popratnih sadržaja na Športskom centru "Ivica Poljak- Sokol i Andrija Alčić" za ragbi klub (5.2.)*
- *Sportska infrastruktura u funkciji sportskog turizma (5.2.)*
- *Projekt Izgradnje gimnastičke dvorane" (5.2.)*
- *Izgradnja vodoopskrbnog sustava Zelovo (6.1)*
- *Integrirani sustav poboljšanja vodno-komunalne infrastrukture Aglomeracije Sinj (6.1.)*
- *Projekt oborinske odvodnje u ul. Put Piketa, Drniška ulica i Put Šušnjevače (6.1.)*
- *Izgradnja sortirnice odvojeno prikupljenog otpada i kompostane (6.2.)*
- *Proširenje groblja Šibenica u Glavicama (6.2.)*
- *Rekonstrukcija ceste D219 Privija – Han (7.1.)*
- *Rekonstrukcija ceste D219 Šuća -Privija (7.1.)*
- *Projekt rješenja problema pristupa Domu zdravlja u Sinju novim prometnim rješenjem od Doma zdravlja do Ulice 126. brigade (7.1.)*
- *Projekt vlastitih vozila u svrhu javnog prijevoza (7.1.)*
- *Izgradnja nogostupa uz D219, naselje Pavići (7.2.)*
- *Izgradnja nogostupa i biciklističke staze od Hipodroma do Aerodroma (7.2.)*
- *Izgradnja nogostupa u Bajagiću i na Radošiću od Zorke do Macana (2 projekta odvojena) (7.2.)*
- *Izgradnja nogostupa u D.Glavicama, od Dolića do Labrovića (7.2.)*
- *Modernizacija javne rasvjete Grada Sinj led rasvjetom (7.2.)*
- *Projekt "Obnova biciklističkih staza" (7.2.)*
- *Projekt energetske obnove zgrada sa mogućnost postavljanja solara (9.1.)*

5. Okvir za praćenje i izvještavanje

MJERA	POKAZATELJ REZULTATA	PLANIRANI ROK POSTIGNUĆA AKTIVNOSTI	ROK PROVEDBE MJERE	POČETNA VRIJEDNOST (2021)	CILJNA VRIJEDNOST (2022)	CILJNA VRIJEDNOST (2023)	CILJNA VRIJEDNOST (2024)	CILJNA VRIJEDNOST (2025)
1.1. Ulaganje u infrastrukturu odgojno-obrazovnih ustanova	Broj novosagrađenih odgojno-obrazovnih objekata	2025.	4 godine	0	0	1	2	3
	Broj novoprilagođenih objekata prilagođenih za potrebe osoba s invaliditetom	2025.	4 godine	0	0	1	1	2
	Uveden program zdravih, lokalnih obroka u predškolske i osnovnoškolske ustanove	2025.	4 godine	0	1	1	1	1
1.2. Unaprjeđenje dostupnosti odgojno-obrazovnih sadržaja	Broj stipendista u visokom obrazovanju	2025.	4 godine	50	90	90	90	90
	Broj stipendista u srednjoškolskom obrazovanju– deficitarna zanimanja	2025.	4 godine	0	20	20	20	20
	Broj novih polaznika programa cjeloživotnog obrazovanja	2025.	4 godine	0	10	10	10	10
2.1. Poticajne mjere za obitelji	Broj dodijeljenih potpora za novorođenčad u jednoj godini	2025.	4 godine	159	200	200	200	200
	Broj djece uključene u sustav predškolskog odgoja	2025.	4 godine	704	740	750	750	750
	Broj potpora za poduzetnike s višebrojnom obitelji	2025.	4 godine	0	3	5	7	10
2.2. Kreiranje demografski poticajne stambene politike	Broj novoizgrađenih POS stanova	2025.	4 godine	0	0	0	10	10
	Broj sufinanciranih najmova stanova za mlade obitelji	2025.	4 godine	0	0	5	5	5
3.1. Modernizacija zdravstvenih usluga	Broj postavljenih javnih defibrilatora	2025.	4 godine	0	0	1	3	3
	Broj održanih radionica i edukacija o zdravom životu	2025.	4 godine	0	1	1	1	1
3.2. Poticanje modernizacije socijalne skrbi	Broj održanih preventivnih pregleda za umirovljenike	2025.	4 godine	0	1	1	1	1
	Broj nezaposlenih radnika koji su završili edukacije i promijenili profesiju u svrhu zaposlenja	2025.	4 godine	0	0	2	5	10
4.1. Podrška inovativnim procesima u gospodarstvu s ciljem revitalizacije	Osnivanje poduzetničkog inkubatora	2023.	2 godine	0	0	1	-	-
	Broj dodijeljenih potpora poduzetnicima po godini	2025.	4 godine	1	10	10	10	10
	Broj novoootvorenih poduzeća kroz poslovanje inkubatora	2025.	4 godine	-	-	-	5	5
4.2. Održivi turizam temeljen na kulturnom i hodočasničkom turizmu u suradnji s poljoprivrednim gospodarstvima u Gradu	Broj registriranih TSOG-ova	2025.	4 godine	0	1	2	4	5
4.3. Kvalitetnija poljoprivredna proizvodnja s naglaskom na inovacije u poljoprivredi	Osnivanje Inovacijskog centra za poljoprivredu	2024.	3 godine	0	0	0	1	-
	Broj održanih edukacija za poljoprivrednike	2025.	4 godine	0	1	1	1	1

MJERA	POKAZATELJ REZULTATA	PLANIRANI ROK POSTIGNUĆA AKTIVNOSTI	ROK PROVEDBE MJERE	POČETNA VRIJEDNOST (2021)	CILJNA VRIJEDNOST (2022)	CILJNA VRIJEDNOST (2023)	CILJNA VRIJEDNOST (2024)	CILJNA VRIJEDNOST (2025)
5.1. Modernizacija kulturnih djelatnosti	Broj digitaliziranih ustanova u kulturi	2025.	4 godine	0	1	2	3	4
5.2. Promicanje sporta kao načina života	Natkriven gradski bazen	2024.	3 godine	0	0	0	1	-
	Broj uređenih dječjih igrališta	2025.	4 godine	0	3	3	4	4
6.1. Učinkovita i održiva infrastruktura vodovoda i odvodnje	Novosagrađena vodovodna mreža u naselju Zelovo	2022.	1 godina	0	1	-	-	-
	Novosagrađena kanalizacijska mreža u naseljima Grada	2024.	3 godine	0	0	0	1	-
6.2. Kružno gospodarenje otpadom i upravljanje javnom imovinom	Prikupljeni odvojeni otpad godišnje (t)	2025.	4 godine	40	100	200	400	500
	Sanirano odlagalište otpada Mojanka	2025.	4 godine	0	0	0	0	1
7.1. Unaprjeđenje prometne povezanosti Grada Sinja	Novouređene nerazvrstane ceste po godini (km)	2025.	4 godine	0	5	5	5	5
	Novouređena autobusna ugibališta	2025.	4 godine	0	2	2	1	1
7.2. Sigurnost građana u prometu	Nove biciklističke staze (km)	2025.	4 godine	0	2	4	6	8
	Broj postavljenih energetski učinkovitih rasvjetnih stupova	2025.	4 godine	0	50	100	150	200
8.1. Ulaganje u digitalizaciju javne uprave i jačanje kapaciteta upravljanja razvojem	Broj digitaliziranih usluga koje pruža Grad Sinj	2025.	4 godine	2	2	3	4	5
	Broj osoba koje su završile edukaciju za prijavu i provedbu EU projekata	2025.	4 godine	0	0	3	3	3
9.1. Razvoj zelenog urbanog okoliša	Površina novouređenih javnih zelenih površina (m^2)	2025.	4 godine	0	1.000	2.000	3.000	4.000
	Broj novoobnovljenih objekata kojima je provedena energetska obnova	2025.	4 godine	0	5	10	15	20
9.2. Otpornost na rizike i klimatske promjene	Broj opremljenih vatrogasnih objekata	2025.	4 godine	0	1	1	1	1